

Aile İçi Şiddet, Kadına Yönelik Şiddet ve 6284 Sayılı Kanun Kapsamında Koruyucu ve Önleyici Tedbirler

Av. Sefanur Didar Söylemez *

Makale Geliş Tarihi:13.12.2022

Makale Kabul Tarihi:29.12.2022

Öz

Aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddet, ülkemizde ve dünyada her yıl pek çok insanı etkileyen, kadın, çocuk, yaşlı gibi savunmasız durumda bulunan kişilerin insan hakkı ihlaline neden olan ve acilen çözüm bulunması gereken konulardır. Aile kavramının öneme binaen ulusal ve uluslararası alanda şiddet mağduru kişilerin korunması, şiddetin önlenmesi ve etkilerinin neticelendirilmesi adına çalışmalar sürdürülmektedir. Ailenin korunması, sağlıklı ve mutlu nesillerin yetiştirilmesi adına devletlere de şiddet konusunda bazı sorumluluklar düşmektedir. Uluslararası alanda düzenlenen ve ülkemizin de üye olduğu sözleşmelerle ülkemizde yüklenen sorumlulukların gerçekleştirilmesi için iç hukukumuzda çeşitli düzenlemelere gidilmiştir. Bu düzenlemelerden en önemlisi de şüphesiz 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanundur. Bu Kanun kapsamında mülki amir, hâkim ve bazı hallerde kolluk amirine koruyucu ve önleyici tedbir alabilme yetkisi verilmiş ve şiddetin önlenmesiyle tekrarı engellenmeye çalışılarak, şiddetin mağdurlar üzerinde bıraktığı etkinin azaltılması ve şiddet mağdurlarının topluma kazandırılması hedeflenmiştir. Öneme binaen çalışmada aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddet tanımlanarak, 6284 sayılı Kanunda yer alan koruyucu ve önleyici tedbirler açıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Aile içi şiddet, kadına yönelik şiddet, koruyucu ve önleyici tedbirler, şiddet, 6284 sayılı kanun,*

Domestic Violence, Violence Against Women and Protective and Preventive Measures Under Law No. 6284

Abstract

Domestic violence and violence against women are issues affecting many people every year in our country and the world, causing human rights violations for vulnerable people such as women, children, and the elderly, and require urgent solutions. Studies are conducted to protect the victims of violence, to prevent violence, and to conclude its effects in the national and international arena because of the importance of the concept of family. To protect the family and raise healthy and happy generations, states also have some responsibilities regarding violence. Various arrangements were made in our domestic law to fulfill the responsibilities imposed in our country by conventions regulated internationally and to which our country is also a party. No doubt, the most important of these regulations is Law No. 6284 on the

* Bayburt Barosu, Bayburt, Türkiye, didardenizler@gmail.com ORCID: 0000-0001-5812-6544

** Bu çalışma, 2021 yılında, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde kabul edilerek yayınlanan, "Aile İçi Şiddet, Kadına Yönelik Şiddet ve 6284 sayılı Kanun Kapsamında Koruyucu ve Önleyici Tedbirler" isimli tezden türetilerek hazırlanmıştır.

Protection of the Family and the Prevention of Violence Against Women. Within the scope of this Law, the local authority, the judge, and in some cases, the law enforcement chief were authorized to take protective and preventive measures, to reduce the effects of violence on the victims and to reintegrate the victims of violence into the society by trying to prevent the repetition of violence. Because of its importance, domestic violence and violence against women are defined in the study, and protective and preventive measures in the Law No. 6284 are explained.

Keywords: *domestic violence, law no.6284, protective and preventive measures, violence, violence against women*

I. GİRİŞ

Aile toplumun yapı taşıdır. Evlilik sözleşmesi ile kurulan aile kurumu toplumun ve devletlerin varlığını, devamlılığını sağlamaktadır. Güçlü bir toplum güçlü bir aile temelinden geçmektedir. Ailenin sağlam temelli olması da aile içerisindeki bireylerin birbirleriyle sevgi ve saygı temelinde kurdukları iletişim ile mümkün hale gelir. Aile içerisinde çeşitli nedenlerle çıkan sorunlara taraflarca çözüm bulunamadığı halde yaşanan sorunlar artarak devam etmekte ve şiddete dönüşmektedir. Mevcut düzende küresel olarak karşılaşılan en büyük sorunlardan biri aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddettir.

Aile içi şiddetin ve kadına yönelik şiddetin önemine binaen uluslararası alanda bu konuda çeşitli çalışmalar yapılmış ve ortak hukuki metinler hazırlanmıştır. Ülkemizin de taraf olduğu bu sözleşmeler devletlere birtakım yükümlülükler yüklemiştir, bu kapsamda iç hukukumuzda düzenlemeler yapılmış ve şiddetle mücadele noktasında iş birliği esasına dayalı çeşitli kurum ve kuruluşlar oluşturulmuştur.

Şüphesiz ülkemizde yapılan en önemli düzenleme Anayasayla birlikte 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'dur. Bu kanun kapsamında yer alan şiddet mağdurlarına yönelik koruyucu tedbirler ile şiddet uygulayana yönelik önleyici tedbirler vesilesiyle şiddet mağdurlarının korunması, şiddetin önlenmesi sağlanmaya çalışılmakta ve şiddetin mağdurlar nezdinde oluşan etkileri giderilmeye çalışılmaktadır.

II. AİLE İÇİ ŞİDDET VE KADINA YÖNELİK ŞİDDET KAVRAMLARI

Şiddet, Türk Dil Kurumunca bir hareketin, bir gücün derecesi, yeğlilik, sertlik olarak tanımlanmaktadır¹. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafında ise şiddet “*fiziksel güç ya da iktidarın kasıtlı olarak tehdit veya gerçeklik biçiminde bir başkasına uygulanması sonucunda, maruz kalan kişide uygulanan fiilin yaralanma, ölüm ve psikolojik zarara yol açması ya da açma olasılığı bulunması*” olarak tanımlanmıştır². Başlangıçta yalnızca fiziksel zarara yol açan eylemler şiddet olarak düşünülmekteyken, günümüzde fiziksel eylemlerin yanı sıra zarara sebebiyet verebilecek cinsel, sözel veya psikolojik eylemler de hatta kasıtlı olarak yapılmayan ya da neticesinde zarar meydana gelmemekle

¹ Türk Dil Kurumu, *Güncel Türkçe Sözlük*, 2021, <https://sozluk.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 03/02/2021)

² Polat, Oğuz, *Şiddet*, 22. Baskı, İstanbul 2016, s.15.

birlikte zarar doğurma tehlikesini barındıran davranışlar da şiddet olarak kabul edilmeye başlanmıştır³.

Şiddetin ülkemizde ve küresel anlamda en yaygın görüldüğü alanı ise aile içinde yaşanan şiddettir. Genel olarak tanımlamak gerekirse aile içi şiddet; eş, çocuk, anne, baba, kardeş ve bunlarla birlikte diğer yakın akrabaları da kapsayacak şekilde aile bireylerinin, aile içerisinde birbirlerine yönelik olarak fiziksel, psikolojik, cinsel, ekonomik ve sosyal haklarını ihlal etme amacıyla gerçekleştirdikleri her türlü haksız davranış ve bu davranış sonucunda şiddet mağduru nezdinde ortaya çıkan bedensel ve ruhsal neticelerdir.

Aile içi şiddetin yanında bir de ev içi şiddet bulunmaktadır. Ev içi şiddet, aile içi şiddeti de kapsayan ve aile dışında yakın ilişkileri de içeren şiddeti ifade etmektedir⁴. Uluslararası antlaşmalarda başlarda daha çok “*aile içi şiddet*” (family violence) kavramı kullanılmış olup, daha sonradan bu kavram yerini yakın ilişkileri de kapsayan “*ev içi şiddete*” (domestic violence) bırakmıştır⁵. 6284 sayılı Kanun’un “*tanımlar*” başlıklı 2. maddesinde ev içi şiddetin tanımı yapılmıştır. Tanıma göre ev içi şiddet, şiddet uygulayan ya da şiddet mağduru ile aynı hanede yaşan veya yaşamamakla birlikte aile/hane içerisinde ya da

---

³ Özkan, Gizem, Kadına Yönelik Şiddet-Aile İçi Şiddet ve Konuya İlişkin Uluslararası Metinler Üzerine Bir İnceleme, 7. Baskı, Ankara 2017, s. 536.

⁴ Dündar Sezer, Tijen, İnsan Hakları Hukuku Açısından Kadınlara Yönelik Şiddet, 1. Baskı, Ankara 2019, s. 41.

⁵ Dündar Sezer, s. 42.

aile mensubu sayılacak kişiler arasında meydana gelen her türlü cinsel, ekonomik, fiziksel şiddet ile psikolojik şiddeti ifade etmektedir.

Dünyadaki tüm kadınlar ülkesi, dini, etnik kökeni, ekonomik durumu ve sosyal sınıfına bakılmaksızın toplumsal cinsiyete dayalı şiddete maruz kalmakla karşı karşıyadır⁶. Bu kapsamda kadına yönelik şiddetle mücadele konusu ulusal olduğu kadar uluslararası alanda da oldukça önemlidir. Birleşmiş Milletler'in (BM) 1993 yılında yayınladığı “*Kadınlara Yönelik Şiddetin Ortadan Kaldırılması Bildirgesi*”ne göre kadına yönelik şiddet; “*kamusal ya da özel yaşamda meydana gelsin, kadınlara cinsel, psikolojik veya fiziksel acı ve ıstırap veren ya da verebilecek olan cinsiyete dayalı bir eylem uygulama ya da bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakmadır*” (Sargın, 2010-2012, s. 4.)⁷. Kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, kadınlara sırf kadın olduğu için yöneltilen veya orantısız olarak kadınları etkileyen cinsiyet temelli şiddettir⁸.

Uluslararası alanda Sanayi Devrimi, Fransız İhtilali ve İkinci Dünya Savaşı sonrasında kadınların ekonomik açıdan bağımsızlaşmaya başlaması ve erkeklerle beraber çalışarak iş hayatına atılmasıyla

⁶ Atan, Sibel/ Atan, Murat, Şiddetin Kadın İstihdamında Yarattığı Etkiler, Özel Sayı, Ankara 2017, s. 287.

⁷ Sargın, Ayşe, Kamu Kurumları ve Sivil Toplum Örgütleri İçin Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele ve Şiddete Uğrayan Kadınlara Destek Mekanizmaları, https://www.gapcatom.org/wp-content/uploads/2014/09/siddet_kitapcik.pdf, (Erişim Tarihi: 15/06/2021).

⁸ Başar, Fatma/ Demirci, Nurdan, Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Şiddet, Sayı 2, C. 1, 2015, s. 42.

dünyada cinsiyet eşitliği konusunda ilk değişimler yaşanmıştır⁹. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve kadına yönelik şiddet konusu 20. yüzyılın başlarında uluslararası sözleşmelere yansımış, ilk olarak insan kaçakçılığı ve cinsel sömürü konusu sorun olarak ele alınmış, devamında BM 1975-1985 yıllarını Kadın On Yılı ilan ederek kadına yönelik şiddet sorunları ve aile içi şiddet sorunlarına dikkat çekilmiştir.¹⁰ 1979 tarihinde düzenlenen Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi 1981 yılında yürürlüğe girmiştir¹¹. Kadına yönelik şiddet karşıtı kampanyalar ve sivil toplum kuruluşları (STK) da yine 1980 yılı sonrası oluşmaya başlamıştır. Bu tarihten sonra kadınların seslerini duyurma çabaları sonucu kamusal alanda kadına yönelik şiddet bilincinin oluşarak şiddetin önlenmesi adına kurumsal faaliyetlerin başladığı görülmektedir¹². Ülkemizde 1987 yılında kadın hareketlerinin ilk mücadelesi olan “*Dayağa Hayır!*” kampanyası İstanbul’da başlatılmış ve tüm ülkeye yayılmıştır¹³. Bunun devamında “*Mor İğne*” ve “*Bedenimiz Bizimdir*” kampanyalarıyla kadına yönelik sorunlar dile getirilmeye çalışılmış, kadınlar tarafından

---

⁹ T.C. İçişleri Bakanlığı İç Güvenlik Stratejileri Genel Müdürlüğü, Aile İçi Şiddet ve Kadın Cinayetlerinin önlenmesinde Kolluğun Önemi ve Rolü, 1. Baskı, Ankara 2020, s. 16.

¹⁰ Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, Kadına ve Aile Bireylerine Yönelik Şiddet İnceleme Raporu, (2011), https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/docs/2012/raporlar/29_05_2012.pdf, (13/09/2021), s. 14.

¹¹ Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu, s. 15.

¹² Altınay, Ayşe Gül/ Arat, Yeşim, Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet, 2. Baskı, İstanbul 2008, s. 17.

¹³ Avcı, Sezer, Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetine Genel Bakış, 1. Baskı, İstanbul 2019, s. 59.

toplumun ve basının ilgisi çekilmiştir¹⁴.

III. AİLE İÇİ ŞİDDET VE KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN NEDENLERİ

Aile içi şiddet konusunda şiddet uygulayanlar açısından şiddetin nedenleri üzerine yapılan araştırmalarda, kişileri şiddete iten nedenler biyolojik, psikolojik ve sosyal olmak üzere üç temel kategori altında incelenmektedir. Şiddetin biyolojik nedenlerini paranoid şizofreni gibi akıl hastalıklarıyla, anti sosyal kişilik bozukluğu gibi ruhsal bozukluklar oluşturabilir¹⁵.

Psikolojik nedenlerini ise aile bireylerinin ve özellikle erkeğin diğer aile bireylerini baskılayarak üstün gelme ve gücünü hissettirme isteği, iktidarını kabul ettirme düşüncesiyle içinde bulunduğu sorumluluk duygusundan kurtulma, hayal kırıklığı gibi olumsuz durumların giderilmesi ihtiyacı, kişisel zayıflık ve empati yeteneğinin olmaması ya da benzer şekilde aile içi şiddet öyküsüne sahip bir ailede yetişme¹⁶ gibi nedenler oluşturmaktadır.

Şiddetin sosyal nedenleri incelendiğinde ortaya çıkan sonuç şiddet davranışının failin çocukluk dönemi ile ilgisini gözler önüne sermiştir. Çocukluk ya da gençlik dönemlerini aile içi şiddetin etkili

¹⁴Sezgin, Handan/ Alkan, Nevzat, Kadın Sığınma Evleri, İstanbul Barosu Dergisi, 83(2), 2009, s. 739.

¹⁵ Akkaya Şahin, Gülay, Aile İçi Şiddet Kavramı ve Aile İçi Şiddetin Uluslararası ve Ulusal Hukuki Belgelerdeki Düzenlenmesi, Yüksek lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2010, s. 8.

¹⁶ Akkaya Şahin, s. 8.

olduğu bir ailede geçirenlerin şiddeti benimseyerek yetişkinlik döneminde benzer davranışlar sergilediği bilinmektedir¹⁷. Yani şiddetin var olduğu bir ailede yetişen çocuklar, anne-babalarından gördükleri bu davranış kalıplarını kendi ailesine de uygulamakta ve bu kişilerde zorlama ve şiddet uygulamayı önleyecek normatif engellerin oluşması güçleşmektedir¹⁸.

IV. AİLE İÇİ ŞİDDET VE KADINA YÖNELİK ŞİDDET TÜRLERİ

A. KAYNAĞINA GÖRE ŞİDDET

Kaynağına göre şiddet türleri üç şekilde oluşmaktadır. Bunlar; ailede, ev içerisinde ya da yakın ilişki yaşanan kişiler arasında ortaya çıkan şiddet, eğitim, sağlık, iş hayatı gibi toplum içinde farklı alanlarda ortaya çıkan şiddet ve devlet tarafından doğrudan gerçekleştirilen şiddettir¹⁹. Devlet tarafından doğrudan gerçekleştirilen şiddet devlet eliyle, personeliyle aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddete sebebiyet verilmesi halinde söz konusu olmaktadır. Devlet yetkilileri aile içi şiddeti veya kadına yönelik şiddeti ya da şiddet tehlikesini biliyorsa veya bilmesi gerekiyorsa ancak şiddetin önlenmesi için soruşturma, kovuşturma, cezalandırma gibi adli süreçte ya da tazminat konusunda başarısız olursa veya gereken bütün tedbirleri almazsa bu takdirde

---

¹⁷ Deleş, Bayram/ Kaytez, Nazan, Çocuk Gelişimci Adaylarının Aile İçi Şiddet ve Çocuk Haklarına İlişkin Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi, İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10(26), 2021, s. 327.

¹⁸ İçli, T. Güneşen, Aile İçi Şiddet Ankara- İstanbul ve İzmir Örneği, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 11(1-2), 1994, s. 10.

¹⁹ Dündar Sezer, s. 42.

devlet tarafından şiddet eylemine izin verilmiş ya da teşvik edilmiş olmaktadır²⁰. Çeşitli uluslararası belgelerle devletlerin aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddet konularında sorumlu oldukları belirtilmiş olup, bu kapsamda şiddeti önleme noktasında devletlere gerekli tedbirleri almada sorumluluk düşmektedir²¹. Özen yükümlülüğü kapsamında devlet bireylerin temel hak ve özgürlüklerine yönelik saldırıları önleyecek kanuni ve idari düzenlemeleri yapmakla, temel hak ve özgürlüklere yönelik saldırılarda failleri cezalandırmakla ve hak ya da özgürlüğün iadesini sağlamakla, bunun mümkün olmaması halinde ise saldırıdan kaynaklanan zararı tazminle yükümlüdür²².

B. BİÇİMİNE GÖRE ŞİDDET

1. Fiziksel Şiddet

Fiziksel şiddet ülkemizde ve dünya çapında aile bireylerinin birbirlerine uyguladıkları en yaygın şiddet türüdür. Fiziksel şiddet, tekmeleme, tokat atma, yumruk atma, cisimle vurma, delici ya da kesici aletle yaralama, uzun süre aç veya susuz bırakma ve benzeri(vb.) şekillerde görülmekte olup, neticesinde şiddet mağdurlarında belirgin

²⁰ Çağlar Gürgey, F. İrem/ Yücel Dericiler, Özge, Uluslararası İnsan Hakları Hukukunda Özen Yükümlülüğünün Dönüşümünün Bir Örneği Olarak CEDAW Komitesininin 35 Sayılı Tavsiye Kararı, Ankara Barosu Dergisi, 1(1), 2019, s. 253.

²¹ Düğmeci, Fatih/ Gürsel, Esin, Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesi Hususunda Devletin Yükümlülükleri ve Sorumlulukları, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 21(2), 2019, s. 847-848.

²² Doğan, Recep, Kadının Şiddete Karşı Korunmasında Devletin Özen Yükümlülüğü ve Uluslararası Standartlar, Ankara Barosu Dergisi, 1(2), 2016, s. 92-93.

ve kalıcı izler bırakmaktadır²³. Yine aile bireyinin üzerine kaynar su veya kezzap, asit gibi yakıcı kimyasal madde dökme, boğazını sıkma, vücudunda sigara söndürme, ateşli silahlar kullanarak aile bireyinin yaralanmasına ya da ölümüne neden olma da ülkemizde en sık rastlanılan fiziksel şiddet örnekleridir.

Adli mercilere başvuran kadınlarla yapılan görüşmelerde bu kadınların başvuru yapmadan önceki tarihlerde de birkaç kez fiziksel şiddete maruz kaldıkları ancak boşanmayla doğacak maddi problemler, yakın çevre ve toplumsal baskı gibi nedenlerle şiddeti adli mercilere taşımadıkları görülmüş²⁴ olup, bu durum kadınların çekinceleri nedeniyle son çare olarak adli makamlara başvurduğunu göstermektedir.

2. Cinsel Şiddet

Aile içi şiddet türlerinden olan ve genellikle erkeğin kadın üzerinde uyguladığı cinsel şiddet, cinselliğin sindirme aracı ve tehdit olarak kullanılması şeklinde ortaya çıkmaktadır²⁵. Cinsel şiddetin en bilinen şekli tecavüzdür. Ancak bununla beraber evlilik içerisinde rıza olmaksızın gerçekleştirilen tecavüz, cinsel ilişkiye zorlama, eşlerin

---

²³ Börü, Levent, Kadına Karşı Şiddette Arabuluculuk Kurumuna İlişkin Bazı Değerlendirmeler, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Özel Sayı, 2017, s. 180.

²⁴ Gürhan, Okay, Tarihsel Süreç İçerisinde ve Günümüzde Kadına Yönelik Şiddet, Yüksek lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2015, s. 14.

²⁵ Bölükbaşı, Özge, 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Kapsamında Kadının ve Aile Bireylerinin Korunması, Yüksek lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan 2014, s. 37.

cinsel istek veya isteklerini önemsememek ya da bu konuda alay etmek, aşırı kıskançlık, ensest ilişkiye zorlamak vb. davranışlarda cinsel şiddet örneğidir²⁶. Bunun yanında bazı kültürlerde var olan ve ülkemizde bazı kesimlerde sık karşılaştığımız bekaret kontrolü yapılması²⁷, giyime karışma, başlık parası karşılığında kadının evlendirilmesi, berdel, kuma, beşik kertmesi²⁸, küçük yaşta kendinden yaşça büyük biriyle evlendirilmeye zorlanması²⁹ ya da kadın-erkek iktidar ilişkisi çerçevesinde değerlendirilebilecek “*namus cinayetleri*”³⁰ vb. durumlar da cinsel şiddet oluşturmaktadır.

Cinsel saldırıya uğrayan kadınların cinselliğın toplumda mahrem ya da ayıp olarak nitelendirilmesi nedeniyle kolluk kuvvetlerine veya adli makamlara başvuruda isteksiz oldukları görülmektedir. Ayrıca cinsel şiddet mağdurunun psikolojik ve fiziksel durumu göz önüne alınmaksızın yapılan adli muayenelerle, olayla ilgili tekrar tekrar ifade vermek zorunda kalması yani mağdurun yaşadığı şiddeti tekrar hatırlamasına neden olan bürokratik süreç de mağdurların

²⁶ Gökalp, Özge Tuçe, Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunda Kadın ve Şiddet, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2014, s. 6; Özçoban, s. 22 vd.

²⁷ Gün Dağdemir, Müge, Avrupa Birliği Sürecinde Türk Kolluk Mevzuatı ve Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet İle Mücadele, Yüksek lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2014, s. 46.

²⁸ Özçoban, Alara Didem, Kadına Yönelik Şiddet Olaylarının Önlenmesi, Yüksek lisans Tezi, Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2018, s. 22.

²⁹ İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Metodoloji ve Sosyoloji Araştırmaları Merkezi, İstanbul, Sosyoloji Konferansları, (1. Baskı), 2016, s. 281.

³⁰ Pervizat, Leyla, Namus Cinayetlerinin Kavramsal Tartışması, Ankara Barosu Hukuk Kurultayı 2006: Feminizm ve Hukuk- Hayat, Adalet ve Kadın- Kadın ve Hukuk, Ankara 2006, s. 239.

şikâyetçi olmalarını engelleyen ya da zorlaştıran sebepler arasındadır³¹. Bu kapsamda örneğin, kadınların kadın hekimler tarafından muayene edilmeleri hakkının yerine getirilmesi adına gerekli önlemlerin alınması, adli muayene yapılan sağlık birimlerinde bu iş için kadın hekimlerin çalıştırılması gibi kolaylıkla yapılabilecek uygulamalarla hem kadının hakkı korunacak hem de suçların cezasız kalmasının önüne geçilebilecektir³².

Kadına yönelik şiddet olaylarının ve özellikle kadına yönelik cinsel şiddet olaylarının kamuoyuna yansımada yaşanan sıkıntılar da mağdurları şikâyetçi olmaktan alıkoymaktadır. Nitekim dijital ortamlarda mağdurun ismi kodlanmaksızın taraflar ve olay açıkça yayınlandığında, mağdur, hayatı boyunca yaşadığı olayın izlerini taşımaya mahkûm edilmekte, bu olay nedeniyle işe girmekte ya da sosyalleşmekte zorluk yaşamakta ve kendisi ile çocuklarının toplum tarafından dışlanmasına sebep olunmaktadır³³. Bunların yaşanmaması için mağdurun “*unutulma hakkı*” olduğu unutulmamalıdır.

3. Ekonomik Şiddet

Ekonomik şiddet, aile içerisinde sistematik ve düzenli şekilde aile bireyleri üzerinde ekonomik kaynaklar ile paranın yaptırım olarak

---

³¹ [Sargin](#), s. 7.

³² Erdal, Meryem, Kadınlara Yönelik Devlet Kaynaklı Cinsel Şiddet, Ankara Barosu Hukuk Kurultayı 2006: Feminizm ve Hukuk- Hayat, Adalet ve Kadın- Kadın ve Hukuk, Ankara 2006, s. 220.

³³ Küpeli, Ceren, Şiddet Mağduru Kadınların Unutulma Hakkı, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 22(1), 2016, s. 236.

ya da tehdit ve kontrol aracı olarak kullanılmasıdır³⁴. Aile birliğinde gelirin diğer aile üyelerinden saklanması ve aile üyelerinin parasız bırakılması, aile bireylerinin ihtiyaçlarının karşılanmaması, eşin kazandığı paraya el konulması, kazanılan paranın ev dışında kumar oynamak gibi yollarla harcanması vb. durumlar ekonomik şiddet örneğidir.³⁵

Ekonomik şiddetin temelinde çoğu zaman toplumun cinsiyetçi rol yaklaşımıyla beraber ataerkil yapı ve kadın-erkek güç denkleğinin olmaması yatmaktadır³⁶. Bu nedenle ekonomik şiddet örnekleri de diğer şiddet türlerinde olduğu gibi daha çok eşler arasında ve özellikle kadına yönelik olarak uygulanmaktadır. Bu şiddet türüyle kadının ekonomik açıdan özgürlüğü elinden alınmakta, böylelikle de kadın eş, erkeğe bağımlı hale getirilmektedir³⁷.

4. Psikolojik/Duygusal Şiddet

Psikolojik, diğer bir adıyla duygusal şiddet, sözlerin korkutma, sindirme, kontrol etme vb. amaçlar için kullanılmasıdır³⁸. Bu şiddet türünde sözlerin yanı sıra duygular ve duygusal ihtiyaçlar da yaptırım ve tehdit aracı olarak kullanılmaktadır³⁹. Şiddetin asıl amacı mağdurun

³⁴Lefkur, Hilal, Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2019, s. 27.

³⁵ Gün Dağdemir, s. 48.

³⁶ Özçoban, s. 22.

³⁷ Börü, s. 180.

³⁸ Sarı, Kibar Seyhun, Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve Aile Mahkemeleri Bağlamında Kadına Yönelik Şiddet, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2010, s. 31-32.

³⁹ Bölükbaşı, s. 41.

özgüvenini kaybetmesine neden olarak kendisini güçsüz hissetmesini ve korkmasını sağlamaktır⁴⁰. Yargı kararlarında sıkça duygusal şiddetin varlığından bahsedilse de Yargıtay bazı kararlarında ev içerisinde pencereden bile baktırılmayarak köle gibi yaşayan kadınların durumunun duygusal ya da psikolojik şiddet olarak adlandırılmayacağı kanaatiyle eşleri tarafından uygulanan ve kadının sosyal hayatla olan bağını koparan şiddetin sosyal şiddet olduğunu belirtmiş ve bu terminoloji ilk kez bir mahkeme kararında yer almıştır⁴¹.

V. 6284 SAYILI KANUN İLE KORUYUCU VE ÖNLEYİCİ TEDBİRLER

Aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddet konusu daha önce de belirtmiş olduğumuz gibi 1980’li yıllarda Türkiye’nin gündemine girmiş ve toplumun dikkatini çekmeye başlamıştır. 2000’li yıllarda yaklaşıldığında ise kadınların mücadelesi yanıt bularak ulusal mevzuat kapsamında aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddet konularında kadın-erkek eşitliğini sağlayıcı pek çok düzenleme yapılmış, özellikle şiddetin önlenmesi ve şiddet mağdurlarının korunması hedeflenmiştir. Şüphesiz bunlardan en önemlisi 8 Mart 2012 tarihinde kabul edilerek yürürlüğe giren “6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun” dur.

---

⁴⁰ Akkaya Şahin, s. 10.

⁴¹ Ankara 8. Aile Mahkemesi, 13/05/2009 tarih, 2007/898 E., 2009/605 K.

A. 6284 SAYILI KANUN’UN AMACI, KAPSAMI VE BAZI TANIMLAR

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun’un 1. maddesinin (m.) 1. fıkrasında amacı belirtilmiştir. Bu düzenlemeden kanunun amacı kadının, aile bireylerinin, çocukların ve tek taraflı ısrarlı takip mağdurlarının şiddetten korunması, şiddetin önlenerek ortadan kaldırılması veya şiddet ortaya çıkmışsa kovuşturularak faillerinin cezalandırılması anlaşılmaktadır⁴². Ayrıca şiddet uygulayan ve şiddet mağdurlarına verilecek koruyucu ve önleyici tedbir kararları ile bu kişilerin rehabilite edilmesi de kanunun taşıdığı amaçlar arasında yer almaktadır⁴³. Koruyucu ve önleyici tedbirler geçici hukuki koruma tedbiri niteliğinde olduğundan yalnızca tedbire hükmeden makam tarafından belirlenecek süre boyunca etkili olur⁴⁴.

Kanun’un 2. maddesinde ilgili bazı tanımlara yer verilmiştir. Buna göre ev içi şiddet; şiddet uygulayan ya da şiddet mağduru ile aynı hanede yaşan veya yaşamamakla birlikte aile/hane içerisinde ya da aile mensubu sayılacak kişiler arasında meydana gelen her türlü fiziksel, ekonomik, cinsel ve psikolojik şiddeti ifade etmektedir. Kanun, “*aile*

⁴² Gökalp, s. 3.

⁴³ Ercöşkun Şenol, H. Kübra, Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Üzerine Bir İnceleme, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, (13), 2019, s. 429.

⁴⁴ Akçaal, Mehmet, Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Güncel Gelişmelerin Değerlendirilmesi, Mevlana Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 1(2), 2013, s. 198.

ıçı” yerine “*ev içı*” kavramını kullanarak yalnızca aynı evde yaşayanların değil, aynı evde yaşamamakla birlikte nişanlılar, boşanmış ya da ayrı yaşayanlar gibi yakın ilişki içerisinde bulunanlar arasında da ev içi şiddetin gerçekleşebileceğini kabul etmektedir⁴⁵.

Kadına yönelik şiddet; kadınlara, sırf kadın oldukları için uygulanan veya cinsiyete dayalı ayrımcılık ile kadınları etkileyen ve bu şekilde kadının insan hakkını ihlal eden her türlü davranışı ifade etmektedir.

1. 6284 Sayılı Kanun’da Korunan Kişiler

a. Kadın

Biyolojik açıdan cinsiyeti kadın olan kişiler kanun kapsamında korunan kişilerden biridir. Türk Medeni Kanunu’nun⁴⁶ (TMK) m. 40 kapsamında belirtilen şartları taşıyarak cinsiyetini kadın olarak değiştiren bireyler de kadınlara tanınan bu haklardan faydalanabileceği gibi kadının evli, bekar, boşanmış, dini nikâhlı olmasının⁴⁷, yaşının, vatandaşlığının, cinsel tercihlerinin ya da şiddetin gerçekleştiği yerin⁴⁸ koruma açısından bir farkı bulunmamaktadır. Ancak kanuni düzenlemede cinsel tercihlere yönelik açık bir ifade yer almadığından bu cinsel tercih kapsamının içeriği konusunda hâkimlerden somut

---

⁴⁵ Kandemir, Süleyman, *Aile İçi Şiddet ve Kişiyi Aile İçi Şiddetten Koruyan Hukuki İmkânlar- İstanbul Sözleşmesi*, 1. Baskı, Ankara 2020, s. 68.

⁴⁶ Türk Medeni Kanunu, (2001), Resmi Gazete, 24607, 22/11/2001.

⁴⁷ Gökalp, s. 35-36.

⁴⁸ Ercoşkun Şenol, s. 432.

olayın özellikleri ve kanunun yapılış amacına göre iyi niyetli iradeleri ile yorum yapması beklenmektedir⁴⁹.

b. Çocuk

Dünya genelinde en çok şiddete uğrayanlar arasında kadınlarla birlikte çocuklar yer almaktadır. Özellikle çocuklar zayıflıkları nedeniyle çeşitli şiddet ve istismara maruz bırakılmaktadır⁵⁰. Çocuk kelimesi küçük yaştaki erkek veya kız anlamına gelmekte olup⁵¹, Çocuk Koruma Kanunu'nun⁵² (ÇKK), tanımlar başlıklı 3/a maddesinde vaktinden önce ergin olsa da onsekiz yaşını doldurmamış kişilerin çocuk olarak nitelendirileceği belirtilmiştir.

c. Aile bireyleri

6284 sayılı Kanun'da aile bireylerinin kimleri ifade edeceği konusunda açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Medeni Hukukta ise aile bireylerinin kimler olacağı konusu küçük aile ve büyük aile, dar anlamda aile ve geniş anlamda aile ile en geniş anlamda aile gibi kategorilerle belirlenmekte olup, küçük aile eşlerle evlenmemiş çocukları, büyük aile ise küçük aile dışında kalan ve küçük aileyle aynı çatı altında yaşayan kan ile kayın hısımlarını ve aralarında sözleşme

⁴⁹ Tuna, Oğuzhan, Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun Kapsamı ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar, Yüksek lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2021, s. 40.

⁵⁰ Kandemir, s. 70.

⁵¹ Türk Dil Kurumu, *Güncel Türkçe Sözlük*, 2021, <https://sozluk.gov.tr/>, (Erişim Tarihi 03/02/2021).

⁵² Çocuk Koruma Kanunu, (2005), Resmi Gazete 25876, 15/07/2005.

ilişkisi bulunan (bahçıvan, aşçı, şoför vb.) kişileri kapsamaktadır⁵³. Dar anlamda aile kapsamına sadece eşler girerken, geniş anlamda aile eşlerle birlikte çocukları, en geniş anlamda aile ise büyük aile tanımındaki kişileri kapsamaktadır⁵⁴. 6284 sayılı Kanun'da açıkça aile bireyleri belirtilmemiş olsa da büyük aile ya da en geniş anlamda ailenin kanunda kastedilen aile bireyleri olarak nitelendirilmesi kanunun amacına ve düzenleniş şekline daha uygun düşecektir⁵⁵.

Aile bireyleri kapsamı geniş tutulduğundan imam nikâhlı birliktelikler, kuma olarak nitelendirilen kişiler ile büyükanne büyükbaba gibi kişiler de kanun kapsamında yer almakta, bunların yanı sıra aynı haneyi paylaşmasalar bile ayrı yaşayan eşler, boşanmışlar⁵⁶ ya da evliliğin butlanına karar verilenler de aile bireyleri kapsamındadır⁵⁷.

d. Tek taraflı ısrarlı takip mağdurları

Tek taraflı ısrarlı takip kavramı 6284 sayılı Kanun'da yer almakla birlikte kanunda tanımı yapılmamıştır. Bu kavram, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanuna İlişkin Uygulama Yönetmeliği'nin⁵⁸ “*Tanımlar ve*

---

⁵³ Yağcıoğlu, A. Haydar, 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 19(Özel Sayı), 2017, s. 923.

⁵⁴ Yağcıoğlu, s. 923.

⁵⁵ Yağcıoğlu, s. 923.

⁵⁶ Yağcıoğlu, s. 923.

⁵⁷ Ercoşkun Şenol, s. 434.

⁵⁸ 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanuna İlişkin Uygulama Yönetmeliği, (2013), Resmi Gazete, 28532, 18/01/2013; Yönetmelik çalışmanın devamında uygulama yönetmeliği olarak anılacaktır.

kısıltmalar” başlıklı 3/1-ş maddesinde tanımlanmıştır. Buna göre tek taraflı ısrarlı takip aralarına aile bağı ilişkisi olsun ya da olmasın fiili, yazılı, sözlü olarak veya herhangi bir tür iletişim aracı kullanılarak, şiddet uygulayan tarafından mağdurun güvenliğinden endişe edilecek şekilde fiziksel ya da psikolojik olarak korku veya çaresizlik duyulmasına ve baskı altında tutulmasına neden olunan her türlü davranışı ifade etmektedir.

Israrlı takibin hukuka aykırı olması için takibin belirli süre boyunca devam etmesi gerekmektedir⁵⁹. Bu devamlılık sırasında ısrarlı takip fail tarafından mağdura yönelik olarak ayrı ayrı ve birbirinden farklı fiillerle gerçekleştirilebileceği gibi birbirinden bağımsız ve biri diğerini tamamlayacak şekilde birbirini izleyen eylemlerle bir arada da gerçekleşebilir⁶⁰. Israrlı takip mağdurlarının 6284 sayılı Kanun kapsamında tanınan korumadan faydalanması konusunda cinsiyetinin ya da yaşının bir önemi olmadığından, koruma talep edebilecek kişi erkek, kadın veya çocuk olabilir⁶¹.

VI. 6284 SAYILI KANUN KAPSAMINDA KORUYUCU VE ÖNLEYİCİ TEDBİRLER

⁵⁹ Uyumaz, Alper/ Akdağ, İdris, Türk Özel Hukukunda Şiddet ve Israrlı Takip Kavramı ile Takip Mağdurunun Korunması, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 19(2), 2015, s. 54.

⁶⁰ Uyumaz; Akdağ, s. 54-55.

⁶¹ Günay, Mehmet, 6284 sayılı Kanuna Göre Koruyucu ve Önleyici Tedbirler, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 3(10), 2012, s. 656.

Şiddete uğrayan, şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınlar, çocuklar, aile bireyleri ve tek taraflı ısrarlı takip mağdurları 6284 sayılı Kanun'da belirtilen koruma ve önleme tedbirlerinden faydalanabilmek için öncelikle ilgili mercilere başvuru yapmalı ve tedbir uygulanmasını istemelidir.

6284 sayılı Kanun kapsamında korunan kişilerin korumadan faydalanmak için en kolay müracaat edebilecekleri merci ulaşma imkânı kolaylığı nedeniyle polis merkezleri ve karakollar olup, mağdurlar telefonla ya da bu merkezlere giderek kanun kapsamında korumadan faydalanmak istediğini belirtmelidir⁶². Korunma talep edecek kişi Cumhuriyet Başsavcılığı ile illerde vali ve ilçelerde ise kaymakamlığa da başvurabilir. Şiddet mağdurları şiddetin niteliği ve tarafların özelliklerine göre mülki amir ya da kolluk amiri tarafından verilemeyecek tedbirler için Aile Mahkemesi Hâkimliğine başvuru yaparak, gecikmesinde sakınca bulunan halin varlığında derhal, diğer hallerde ise yapılacak yargılama neticesinde koruyucu ve önleyici tedbirlerden faydalanabilir⁶³. Ayrıca uluslararası sözleşmelerin verildiği yükümlülükle oluşturulan ve ücretsiz olarak Türkçe, Kürtçe ve Arapça dilleri ile destek hizmeti veren ALO 183 hattına şiddet eylemleri ile ilgili ihbar yapılabilmekte ve mağdurlara verilen hizmetlere ilişkin bilgi alınabilmektedir⁶⁴. Teknolojide yaşanan gelişmeler neticesinde kadın ve çocukların maruz kaldığı şiddetin

---

⁶² Kandemir, s. 73.

⁶³ Kandemir, s. 74.

⁶⁴ Dügmeçi/ Gürsel, s. 853.

önlenmesi adına Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan acil müdahale uygulaması olan Kadın Destek Uygulaması (KADES), akıllı telefonlar vasıtasıyla hızlı bir şekilde şiddet ihbarında bulunulmasını sağlamaktadır⁶⁵.

A. KORUYUCU TEDBİRLER

6284 sayılı Kanun Yönetmeliğinin 3/1-k maddesinde tanımlanan koruyucu tedbir, kanun tarafından belirtilen mercilerce şiddet mağdurları hakkında somut olaya göre hükmedilecek tedbirlere ilişkin kararı ifade etmektedir.

1. Mülki Amir Tarafından Verilebilecek Koruyucu Tedbir Kararları

Mülki amir tarafından kanun kapsamında korunan kişilere yönelik verilebilecek koruyucu tedbirler 6284 sayılı Kanun'un 3. maddesinde tadadi olarak sayılmış olup, bu tedbirler dışında mülki amire benzer tedbir kararı verebilme hakkı da tanınmıştır. 6284 sayılı Kanun Yönetmeliğinde mülki amirin delil ya da belge aranmaksızın takdiri olarak benzer koruyucu tedbir verebilme hakkı olduğu belirtilmiş olup, mülki amir ancak kanunun amacı doğrultusunda, durumun aciliyetine uygun ve keyfilikten uzak şekilde koruyucu tedbir kararı almalıdır⁶⁶. Önemi nedeniyle acil müdahale gerektiren aile içi şiddet konusunda koruma tedbiri verebilecek makamlar

⁶⁵ Kadın Destek Uygulaması (KADES), (t.y.), <https://www.icisleri.gov.tr/kadin-destek-uygulamasi-kades..> (Erişim Tarihi 15/06/2021).

⁶⁶ Tuna, s. 55.

düşünüldüğünde başvurulabilecek en hızlı tedbir yolunun idari koruma tedbirleri olduğu görülmektedir. Ancak buna rağmen uygulamada mülki amirlerin gerekli tedbirleri almaktan çekindiği, şiddet mağdurunun mülki amir tarafından verilecek tedbirleri istemediği, sadece hâkim tarafından verilebilecek ve mülki amir tarafından verilebilme hakkı olmayan tedbirleri talep ettiğine dair şiddet mağduruna matbu bir evrak imzalatıldığı ve bu sayede keyfi olarak tedbir kararı vermedikleri ve sorumluluk almaktan kurtulmaya çalıştığı görülmektedir⁶⁷. Bu durum sonucunda mülki amirler istemeden de olsa şiddete imkan vermekte ve şiddet mağdurlarının hak aramasına engel olmaktadır.

a. Mağdura ya da çocuklara uygun barınma yeri sağlanması

Mülki amirin verebileceği ilk tedbir mağdura ya da çocuklara uygun barınma yeri sağlanmasıdır. Çoğu zaman şiddet mağdurları şiddet gördükleri yerden başka gidecek yerleri olmaması nedeniyle şiddet görmeye devam etmekte, hatta mecbur kalmaktadır⁶⁸. Bu nedenle şiddet mağdurlarının ve beraberindeki çocukların şiddet ya da şiddet tehlikesinden korunması, şiddetten uzaklaştırılması için barınma yeri sağlanması önemlidir⁶⁹. Mülki amir tarafından haklarında barınma

---

⁶⁷ Ercoşkun Şenol, s. 438.

⁶⁸ Bölükbaşı, s. 121; Tuna, s. 57.

⁶⁹ Balkan, Ali, Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Uygulanabilecek İdari Koruma Tedbirleri, *Journal of*

Academic Value Studies, 3(14), 2017, s. 186; Bölükbaşı, s. 121-122.

kararı verilen kişiler, Yönetmeliğin 7/1 maddesi gereği, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına ait veya Bakanlığın gözetimi ve denetimi altında bulunan yerlerde barınabilir. Bu yerlerin yetersiz kalması halinde kamu kurum ve kuruluşlarına ait sosyal tesis ve yurt gibi yerlerde geçici olarak barınabilecekleri düzenlenmiştir.

Şiddete uğramış çocuklar hakkında böyle bir tedbir uygulanması şiddetin izlerinin silinmesi konusunda da oldukça yerindedir. Nitekim, şiddet mağduru çocuk şiddet uygulayandan uzaklaşarak yeniden şiddete maruz kalmaktan kurtulacak ve şiddet nedeniyle kendisinden gelişen travmatik etkiler de azalmaya başlayacaktır. Böylelikle uzun vadede çocuğun şiddete meyilli hale gelmesi, kendi yaşantısında şiddet uygulaması engellenerek topluma kazandırılması sağlanacaktır.

b. Geçici maddi yardım yapılması

Şiddet mağdurlarının şiddetten kurtulma noktasında çekincesinin bulunmasının en temel nedenlerinden biri şiddet uygulayanlara maddi mecburiyetinin olmasıdır. Mağdurların şiddet uygulayandan ayrı barınma yerinin olmaması, maddi gelirinin olmaması, kendisi ve beraberindekilerin geçimini sağlayamama endişesi şiddet mağdurlarını şiddet uygulayana bağımlı hale getirmekte ve şiddetin artarak devam etmesine sebebiyet vermektedir. Bu nedenle mağdurlara en azından kendilerinin geçimini sağlayacak yeni bir düzen kurana kadar maddi yardım yapılması şiddeti doğduran ortadan kaldırırsa da şiddetin önüne geçilmesinde etkili bir tedbirdir. Geçici

maddi yardım yapılmasına ilişkin tedbir 6284 sayılı Kanun'un 17. maddesinde düzenlenmiş olup, buna göre onaltı yaşından büyük kişiler için her yıl belirlenen net asgari ücret tutarının otuzda birine kadar günlük ödeme yapılmaktadır. Korunan kişinin birden çok olması halinde ise belirlenen günlük tutarın bir buçuk katını geçmeyecek şekilde her kişi için bu tutara ek olarak bu tutarın yüzde yirmisi oranında ödeme yapılacağı belirtilmiştir. Şayet korunan kişilere geçici maddi yardımdan başka barınma yeri de sağlanmışsa, verilecek yardım belirlenen tutarın yüzde elli oranında azı şeklinde olacaktır. Korunan kişilerin Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'ndan ya da ilgili dernek ve vakıflardan maddi yardım alıyor olması kanun kapsamında geçici maddi yardım almasına engel olmayıp, maddi yardım tedbiri konusunda mülki amir tarafından hakkaniyete ve korunacak kişinin vaziyetine göre karar verilmelidir⁷⁰. Bir görüşe göre para ve sair eşyasını almaksızın canını kurtarmak amacıyla şiddetten kaçan kadınların ilk sığınağı olan karakollarda kadının acil ihtiyaçlarının sağlanması gayesiyle bu amaç için ayrılmış ödeneye ihtiyaç vardır⁷¹. Böyle bir ödeneğin olmasının kadının şiddetten kaçması ve şiddetin önlenmesine de isabetli olacağı inancındayız.

Şiddet mağdurlarının şiddetten korunması için geçici maddi yardım yapılması açıklandığı üzere şiddeti önlenmesinde etkili bir yol olsa da tek başına yeterli değildir. Şiddet mağdurlarının ve özellikle

---

⁷⁰ Bölükbaşı, s. 127.

⁷¹ Kaya Kızılırmak, 1156.

şiddet gören kadınların şiddet uygulayandan tamamen bağımsızlaşarak uzaklaşabilmesi için geçimini devamlı sağlayabilecek bir iş bulabilmesi, ekonomik özgürlüğe sahip olması gerekmektedir. Bu noktada uluslararası sözleşmelerle çeşitli sorumluluklar yüklenmiş Devletlere önemli görevler düşmektedir. Devletler, şiddet mağdurlarının rehabilite edilmesinin yanında ekonomik özgürlüğe erilebilecek iş imkanı da sağlamalı, şiddet mağdurlarına yönelik kamusal ve özel istihdamı artırmalıdır.

c. Rehberlik ve danışmanlık hizmeti

Şiddet sonucu mağdurlar üzerinde fiziksel ve psikolojik birçok olumsuz etki doğmakta ve bu kişilerin yaşam kalitesi düşmektedir. Şiddet neticesinde oluşan bu etkilerin ortadan kaldırılması ve şiddet mağdurlarının normal yaşantısına dönebilmesi, hayata uyum sağlayabilmesi adına olumsuz etkilerin rehabilite edilmesi gerekmektedir⁷². Rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilmesi bu olumsuz etkilerin sonlandırılması ve şiddet mağdurunun eksi sağlığına kavuşma amacıyla verilen önemli ve faydalı bir tedbir kararıdır. 6284 sayılı Kanun'un 3/1-c maddesinde kanun kapsamında korunan kişiler için mülki amir tarafından mesleki ve hukuki açı ile sosyal ve psikolojik açıdan rehberlik ve danışmanlık hizmeti verilebileceği düzenlenmiştir. Bu tedbirle korunan kişilerin psikolojik, sosyal ve ekonomik durumu göz önünde bulundurularak, bu kişiler için meslek edinmeye yönelik faaliyetlerde dahil olmak üzere iş bulma konusunda ve hayatı ile ilgili

---

⁷² Gökalp, s. 122; Balkan, s.187.

konularda yorum, seçim ya da plan yapmasını sağlayacak bilgi ve becerilerin kazandırılması ile ihtiyacı olan psikolojik desteğin sağlanması konusunda ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde destek sağlanacağı düzenlenmiştir. Yine ihtiyaç duyulması halinde şiddet ya da şiddet tehlikesi nedeniyle açılan idari, hukuki veya cezai dava ile çekişmesiz yargı işlerine müdahil olunabilmesi adına şiddet mağdurlarına hukuki destek sağlanacağı da belirtilmektedir. Şiddet mağdurları bu destek hizmetiyle ulusal ve uluslararası alanda başvurabilecekleri şikâyet mekanizmalarını ve başvuru usulünü öğrenmektedir⁷³.

Tüm bu hukuki, psikolojik, mesleki ve kişisel gelişime katkı sağlayıcı hizmetlerin verilmesindeki temel amaç şiddet mağdurunun gelecek yaşantısında kararlarını kendi verebilen, sağlıklı düşünüp hareket edebilen ve ekonomik, psikolojik, sosyal açıdan kendine yetebilen kişiler olmalarının sağlanması, yani yeniden topluma kazandırılmasıdır.

d. Geçici koruma altına alma

Mülki amir tarafından verilebilecek tedbirlerden biri de geçici koruma altına alma tedbiridir. Devlet tarafından korunması gereken en önemli hak yaşam hakkıdır. Bu kapsamda mülki amirce verilebilecek en önemli tedbir de hayati tehlikesi var olan şiddet mağdurlarının vücut bütünlüğünün korunması ve yaşam hakkının sağlanması kapsamında

---

⁷³ Dügmeçi/ Gürsel, s. 851.

geçici koruma altına alınmasıdır⁷⁴. 6284 sayılı Kanun'un 3/1-ç maddesinde kanun kapsamında korunan kişilere yönelik bir hayati tehlikenin varlığı halinde, bu kişilerin istemi ile veya resen geçici koruma altına alınacakları belirtilmektedir. 6284 sayılı Kanun kapsamında geçici koruma altına alınarak korunan kişiler için verilebilecek fiziki koruma tedbiri gerekli görülmesi halinde yirmidört saat esası ile kesintisiz şekilde bütün tehlikelerden korunması amacıyla kolluk ya da koruma birimi tarafından her türlü teknik cihaz ve donanımla yerine getirilen tedbirlerdir. Aynı maddenin 3. fıkrasında fiziki korumanın konutta koruma, işyerinde koruma, yakın koruma, motorize veya yaya devriye ile koruma ya da çağrı üzerine koruma usullerinden biri veya birkaçıyla yerine getirilebileceği belirtilmiştir. Korunan kişinin hayati tehlike altında bulunup bulunmadığının tespiti için kanun kapsamında herhangi bir kriter konulmamış olup, bu durum tamamen mülki amir veya kanunda bu konuda karar vermeye yetkili kişilerce ilgilinin beyanı ve somut olayın özelliklerine göre takdir edilecektir⁷⁵. Bizce yaşam hakkının korunması noktasında hayati risk analizi yapılırken katı kriterler aranmaması, ölüm tehdidi vb. durumların yeterli kabul edilmesi, aksini gösterecek durumlar yoksa kadının beyanının esas alınması gerekmektedir. Aksi halde kadınlar korunamayacak, sokak ortasında, çocuklarının gözü önünde yaşanan kadın cinayetlerinin sonu gelmeyecektir.

---

⁷⁴ Bölükbaşı, s. 128.

⁷⁵ Balkan, s. 188.

Geçici koruma kararı verilmesini gerektirecek durumun hayati önem arz etmesi nedeni ile tedbir kararı verecek merciin aynı derece etkili ve hızlı bir şekilde tedbire hükmetmesi ve tedbirinde bu minvalde uygulaması gerekmektedir⁷⁶. Bunun için kolluk personeline önemli bir görev düşüğünden çeşitli eğitim ve seminerler verilerek personelin bilinçlendirilmesi ve yetkinliğinin artırılması isabetli olacaktır.

e. Kreş imkânı sağlanması

Şiddet mağdurlarının şiddet sonrasında yeniden hayata bağlanması, kendi ayakları üzerinde durarak ekonomik ihtiyaçlarını karşılayabilmesi adına, çalışma saatlerinde çocukları için kreş imkânı sağlanmaktadır. Bu tedbir 6284 sayılı Kanun'un m. 3/1-d bendinde düzenlenmiştir. Buna göre, gerek duyulması halinde korunan kişinin çalışma yaşamına katılımının desteklenmesi amacıyla dört ay, bu kişinin çalışıyor olması halinde ise iki ay süre ile bedeli onaltı yaşından büyükler için belirlenen net asgari ücret tutarının yarısını geçmemek ve belgelendirilmek şartıyla Bakanlık bütçesinden karşılanarak kreş imkânı sağlanmaktadır.

Kreş imkânı sağlanmasına yönelik bu tedbir gerekli olsa da mevcut düzende yaşanan ekonomik kriz ile birlikte işverenlerin işçi alımını azaltmasına yönelik politikalar, pandemi sonrası iş bulma imkanının zorlaşması ve iş bulunsa bile işe girildikten sonra barınma, giyim nedeniyle doğabilecek ihtiyaçlar kreş ihtiyacına yönelik sürenin uzamasına neden olduğundan uygulamada bu sürelerin yetersiz olacağı

---

⁷⁶ Balkan, s. 188.

inancındayız. Bununla birlikte kreşe fazlaca kabul edilmeyen iki yaş altı çocukları olan kişilerinde iş hayatına aktif katılımının sağlanması amacıyla evde bakıcılar aracılığıyla çocuklarına baktıranlarında bu tedbirden faydalandırılmasının ve makul ve ortalama olarak belirlenen bakıcı ücretinin kanunda belirlenen tedbir kapsama alınarak ödenmesinin yerinde olacağı kanısındayız.

2. Hâkim Tarafından Verilebilecek Koruyucu Tedbirler

6284 sayılı Kanun kapsamında mülki amir dışında hâkime de tedbir kararı alabilme yetkisi tanınmıştır. Ancak hâkim, mülki amirden farklı olarak koruyucu tedbirlerin yanı sıra önleyici tedbirlerde alabilmektedir⁷⁷. Hâkim tarafından verilebilecek koruyucu ve önleyici tedbirlerin mülki amirler tarafından verilmesi mümkün olmayıp, mülki amirden bu kararların verilmesi istenemez. Hâkim ise somut olayda ihtiyaç duyulduğu düşünülen ve mülki amir tarafından verilebilecek tedbirlere hükmedebilecektir⁷⁸. Ancak belirtmek gerekir ki, koruyucu tedbir alma konusunda hem mülki amirin hem de hâkimin yetkili ve görevli olması uygulamada bazı karışıklıklara neden olabilir⁷⁹.

6284 sayılı Kanun'un 4. maddesinde şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi altın olan kişilerin korunması ve

⁷⁷ Bölükbaşı, s. 134.

⁷⁸ Bölükbaşı, s. 134.

⁷⁹ Aslan Düzgün, Ülgen, Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Amacıyla Hakim ve Kolluk Amiri Tarafından Verilebilecek Koruyucu Tedbir Kararları [Elektronik Sürüm], Polis Akademisi Yayınları, Ankara 2018, s. 27.

güvenliklerinin sağlanması için hâkim tarafından verilebilecek koruma tedbirleri belirtilmiş olup, bu tedbirler tahdidi olarak sayılmamış, tadadi verilmiştir⁸⁰. Maddeye göre hâkim bu tedbirlerden birine, birkaçına ya da somut olaya göre uygun göreceği benzer tedbirlere hükmedebilmektedir.

a. İşyerinin değiştirilmesi

Uygulama Yönetmeliği'nin 13. maddesinde ilgili kişinin talebi ile veya onayı üzerine, tabi olduğu mevzuat hükümleri kapsamında, hâkim tarafından, çalıştığı işyerinin yaşadığı il içinde veya il dışında değiştirilmesine karar verilebilir. İşyeri değiştirilmesine ilişkin verilen karar ve tedbirin kaldırılmasına ilişkin verilen karar ilgilinin işyerine tebliğ edilmekte olup, yetkili kurum veya kişilerce işyeri değişikliği kararı yerine getirilir. Bu tedbir kararı şiddet mağdurunun yeniden şiddete uğramasının önlenmesi ya da şiddet tehlikesinin bertaraf edilmesi adına verilmektedir⁸¹. Bu kapsamda aynı işyerinde çalışanlara yönelik olarak tedbir uygulanması pek tabi mümkün olduğu gibi aile içinde yaşanan şiddetin kişilerin iş yaşamını da etkilediği gerçekliği karşısında, şiddet uygulayanın şiddet mağdurunun işyerine gelip olay çıkarması, telefonla, e-maile ya da sair yollarla rahatsız etmesi, işin yapılmasını engellemesi gibi mağdur ile işyerinde çalışan diğer kişilerin çalışma düzenini bozduğu hallerde de mağdurun iş yerinin değiştirilmesi tedbiri etkili bir yol olacaktır⁸². Bizce şiddet

---

⁸⁰ Yağcıoğlu, s. 932; Ercoşkun Şenol, s. 438; Günay, s. 656 vd.

⁸¹ Bölükbaşı, s. 134.

⁸² Aslan Düzgün, s. 28; Günay, s. 657; Gökalp, s. 130. vd.

mağdurlarının fiziksel olarak korunmasının yanı sıra ekonomik ve psikolojik şiddetten korunması adına bir ihtiyaçtır. Bir görüşe göre somut olayın özelliklerine göre şiddet mağdurunun yanı sıra şiddet uygulayan açısından da bu tedbir uygulanabilir⁸³.

İşyerinin değiştirilmesi tedbiri diğer tedbirlerde olduğu gibi devletin özen yükümlülüğü kapsamında yer almaktadır. Bu konu Anayasa Mahkemesine yapılan bireysel başvurular neticesinde verilen kararlarda da ifade edilmiştir. Bir başvuruda sınıf öğretmeni olan başvuru kadını eş tarafından bıçaklanması ve darp edilmesi nedeniyle eşine boşanma davası açmış ve koruma talep etmiştir. 2016 yılında başvuru ile çocuğunun kimlik bilgileri ve adresinin gizlenmesine karar verilmiştir. Ancak başvuru ile boşandığı eş aynı ilçede görev yapmakta olduğundan başvuru can güvenliğinin olmadığından bahisle İl Milli Eğitim Müdürlüğünden işyerinin değiştirilmesi tedbirinin uygulanmasını istemiş, müdürlük ise mahkemece böyle bir tedbir kararı verilmemiş olması nedeniyle talebini reddetmiştir. Bunun üzerine başvuru mahkemeden işyerinin değiştirilmesini talep etmiş ancak mahkeme söz konusu işlemin idari mahiyette olacağından bahisle talebi reddetmiştir. Başvuru nihayetinde Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunmuş yaşam hakkı ile kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkının ihlal edildiğini iddia etmiştir. Anayasa Mahkemesi uyuşmazlıkta başvuru can güvenliğinin tehlikede

---

⁸³ Öztürk, Necla, Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun Getirdiği Bazı Yenilikler ve Öneriler, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 8(1), 2017, s. 12.

olduğunu somut temellere dayalı olarak açıklamasına ve ilgili yerlere başvurmasına karşılık mahkeme ve idarece şiddet mağdurunu korumaya yönelik tedbirleri sağlama yönündeki pozitif yükümlülüklerine uygun hareket edilmediğini tespit etmiş, böylelikle kişinin maddi ve manevi varlığını koruma hakkının ihlal edildiğine hükmederek başvurucuya manevi tazminat ödenmesine karar vermiştir⁸⁴. Görüleceği gibi söz konusu kararda devlet kurumlarınca kadının şiddetten korunması ve şiddetin önlenmesi hususunda gerekli pozitif yükümlülükler yerine getirilmeyerek mağdurun Anayasaya güvence altına alınan temel hakları ihlal edilmiş ve devlet tarafından mağdura yönelik şiddet uygulanmıştır.

b. Ayrı yerleşim yeri belirlenmesi

Uygulama Yönetmeliği'nin 14. maddesinde evli olan şiddet mağduru korunan kişilerin talepleri üzerine hâkim tarafından müşterek yerleşim yerinden ayrı bir yerleşim yeri düzenlenebileceği belirtilmiştir. Hâkim tarafından ayrı yerleşim yeri kararı verilen kişi nüfus müdürlüğüne giderek adresinin değiştirilmesini talep edebilir. Ayrı yerleşim yeri belirlenmesine ilişkin tedbir kararının verilebilmesi için her şeyden önce şiddet uygulayanla şiddet mağdurunun evli olması gerekmektedir. Yani bu tedbir yalnızca aile içi şiddet mağduru kadın

---

⁸⁴ Anayasa Mahkemesinin 17/07/2019 tarih, 2016/14613 Esas sayılı kararı, <https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2016/14613>, (Erişim Tarihi: 21/12/2022).

veya koca hakkında hükmedilebilmektedir⁸⁵. Ayrıca bu kişilerin yerleşim yerlerinin aynı olması gerekmektedir.

Çoğu zaman korunan kişi için farklı bir yerleşim yeri belirlenmesi kişinin şiddetten uzaklaşmasına ve güvende kalmasına vesile olurken, örneğin iş yeri hemen evinin yanında olan ve her gün işe gidip gelmek durumunda kalan kişi açısından bu tedbirin uygulanması kişinin zorluk yaşamasına neden olacaktır⁸⁶. Böyle bir halin mevcudiyetinde hâkimin bu tedbire değil, mağduru koruyacak ve işini kolaylaştıracak bir başka tedbire hükmetmesi daha isabetli olacaktır.

c. Aile konutu şerhi

Diğer bir tedbir de aile konutu şerhi konulmasıdır. Uygulama Yönetmeliği'nin 15. maddesinde korunan kişinin istemi ile TMK'da düzenlenen şartların varlığı halinde hâkim tarafından müşterek konut için tapu kütüğüne aile konutu şerhi konulabileceği belirtilmiştir.

d. Kimlik ve diğer bilgi ve belgelerin değiştirilmesi

Hakim tarafından verilebilecek diğer tedbir kimlik ve diğer bilgi ve belgelerin değiştirilmesidir. 6284 sayılı Kanun'un 4/1-ç maddesinde korunan kişinin hayati tehlike içerisinde bulunması halinde bu tehlikenin önlenmesi için diğer tedbirlerin yeterli olmayacağı durumlarda ilgilinin aydınlatılmış rızası ile Tanık Koruma Kanun'u

---

⁸⁵ Günay, s. 657.

⁸⁶ Tuna, s. 72.

(TKK)⁸⁷ kapsamında kimlik ve ilgili diğer bilgi ve belgelerinin değiştirilebileceği belirtilmektedir. Bu tedbirin uygulanması için hâkimin korunan kişinin hayati tehlike içerisinde olup olmadığını ve diğer tedbirlerin hayati tehlikeyi önleme noktasında yetersiz kalıp kalmayacağını tespit etmesi gerekmektedir. Somut olaya göre değerlendirme yapan hâkim, örneğin, daha önce de şiddet uygulayan tarafından korunan kişi öldürülmeye çalışılmışsa ya da ciddi bir fiziksel şiddet uygulanmışsa bu halde hayati tehlikenin varlığından bahisle kimlik ve diğer bilgi ve belgelerin değiştirilmesine karar verebilir⁸⁸. Bu tedbir kararının verilmesi ve uygulanması süreci hızlı işlemeli, etkin bir sonuç alınması sağlanmalıdır. Aksi durumda korunan kişinin hayatı risk altına girecek ve muhtemelen geri dönüşü olmayan netice ile son bulacaktır.

B. ÖNLEYİCİ TEDBİRLER

6284 sayılı Kanun'un 5. maddesinde hâkime şiddet uygulayanlar hakkında tedbir kararı verebilme yetkisi tanınmış olup, bu tedbirler önleyici tedbir mahiyetindedir. Önleyici tedbir kararı verebilme yetkisi yalnızca hâkime verilmiş olup, mülki amire verilmemiştir. Söz konusu tedbirler şiddet uygulayanın yaşamını doğrudan etkilediğinden bu tedbirlerin yalnızca hâkim tarafından

---

⁸⁷ Tanık Koruma Kanunu, (2007), Resmi Gazete, 26747, 27/12/2007.

⁸⁸ Bölükbaşı, s. 138.

uygulanması isabetli olmuştur⁸⁹. Kanunun 5/2 maddesinde gecikmesinde sakınca bulunan hallerde bazı tedbirlerin kolluk amiri tarafından da alınabileceği belirtilmiştir.

İlgili maddede sayılan önleyici tedbirler, hâkime ve mülki amire tanınan koruyucu tedbirlerde olduğu gibi tadadi olarak sayılmış olup, hâkim bu tedbirler dışında uygun göreceği bir başka benzer tedbire de hükmedebilir⁹⁰. Yine hâkim belirtilen tedbirlerden birine ya da birkaçına hükmetme yetkisine de sahiptir⁹¹. Koruyucu tedbirlerde asıl amaç şiddet mağdurlarının korunması iken önleyici tedbirler şiddetin uygulanmasını önlemeye ya da daha önce yaşanmış şiddetin tekrarını engellemeye çalışmaktadır⁹². Kanunda önleyici tedbir verilebilmesi için delil veya belge aranıp aranmayacağına ilişkin açık bir hüküm konulmamakla birlikte gecikmeksizin tedbire hükmedileceği belirtilmiştir. Kanunda açıkça yazılmamış olması nedeniyle bu konuda doktrinde farklı görüşler mevcuttur. Bir görüşe göre önleyici tedbirle yönelik kararlar şiddet uygulayan açısından hak ihlaline neden olup, özgürlüğü sınırlayacağından veya kötüye kullanılabilceğinden şiddete ilişkin delil aranması zorunludur⁹³. Bir başka görüşe göre ise Kanun'un

⁸⁹ Kırbaş Canikoğlu, Seher, Kadınlara Yönelik Şiddetin ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesine Dair Ulusal ve Uluslararası Mevzuat, Ankara Barosu Dergisi, 2015(3), 2015, s. 372.

⁹⁰ Aslan Düzgün, s. 31; Günay, s. 664.

⁹¹ Günay, s. 664.

⁹² Aslan Düzgün, s. 32.

⁹³ Ceylan, Ebru, Türk Hukukunda Aile İçi Şiddet ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesiyle İlgili Yeni Düzenlemeler, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2013(109), 2013, s. 36.

amacının yerine getirilmesi için delil ibrazı zorunlu olmasa da hâkim tarafından şiddetin varlığına ilişkin olgu aranmalı ve şiddetin derecesine göre uygun bir tedbir uygulanmalıdır⁹⁴. Diğer bir görüşe göre hâkim en azından şiddet uygulayan tarafından mağdura yönelik şiddetin tanımına uygun tutum ve davranışların varlığının tespitini ya da böyle bir şiddet tehlikesine ilişkin iz ve emarenin varlığının tespitini yapmalıdır⁹⁵. Yine benzer şekilde bir başka görüş de önleyici tedbir uygulanması için kesin delil aranmamalı, şiddetin veya şiddet tehlikesinin varlığına yönelik emareler yeterli kabul edilmelidir.⁹⁶ Anayasa Mahkemesi yakın tarihli bir kararında şiddet mağdurunun hayati tehlike iddiasının bulunmaması halinde kamu makamlarının hayati tehlikeye ilişkin riskin varlığı bilmesi veya bilmesine gerek olmamasından bahsetmiş, böyle bir durumda mağdurun hayatını kaybetmesi halinde kamunun sorumlu tutulmasının ilgili makamlara aşırı yük yükleyeceğini belirtilmiştir⁹⁷. Ancak özellikle hayati tehlikeye ilişkin iddia varsa bu halde bizce önemli iz ve emarenin tespiti olmasa dahi mağdurun beyanı esas alınmalı, öncelikle yaşam hakkı korunmaya çalışılmalıdır.

---

⁹⁴ Bölükbaşı, s. 140.

⁹⁵ Aslan Düzgün, s. 32-33; Gökalp, s. 135-136.

⁹⁶ Öktem Songu, Sezgin/ Şahin Emir, Asiye, 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un Çalışma İlişkilerine Etkisi, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 26(2), 2020, s. 1163.

⁹⁷ Anayasa Mahkemesinin 03/06/2020 tarih, 2016/8300 Esas sayılı kararı, <https://www.lexpera.com.tr/ictihat/anayasa-mahkemesi/e-2016-8300-t-3-6-2020> (Erişim Tarihi: 21/12/2022).

1. Hâkim Tarafından Verilebilecek Önleyici Tedbir Kararları

a. Şiddet mağduruna karşı belirli söz ve davranışlarda bulunulmaması

6284 sayılı Kanun kapsamında hâkim tarafından verilebilecek ve gecikmesinde sakınca bulunan hallerde kolluk tarafından da uygulanabilecek bu tedbir kapsamında hâkim, şiddet uygulayana korunan kişiye yönelik olarak tehdit, hakaret gibi sözlerde ya da küçük düşürücü davranışlarda bulunmamasına karar verebilir (Uygulama Yönetmeliği m. 18). Hâkim söz konusu önleyici tedbirle şiddet uygulayanı, şiddet konusu söz ve davranışlarda bulunmaması hususunda uyarmakta olup, bu uyarı kanun kapsamında gerçekleşebilecek olan her türlü ekonomik, fiziksel, cinsel, psikolojik ve sözlü şiddet açısından geçerlidir⁹⁸. Ne var ki hâkim tarafından şiddetin önlenmesi ya da tekrarının engellenmesi hususunda yapılacak uyarının şiddeti önleme ve engellemede yeterince etkili olmama ihtimali mevcuttur. Böyle bir durumda tedbirin yetersiz kalacağı belli ise hâkim tarafından bu tedbirle birlikte şiddeti önlemeye elverişli başka tedbirlere hükmedilmesi yerinde olacaktır.

b. Şiddet uygulayanın müşterek konuttan veya bulunduğu yerden uzaklaştırılarak konutun korunan kişiye tahsisi

---

⁹⁸ Bölükbaşı, s. 142; Aslan Düzgün, s. 33.

Uygulama Yönetmeliği'nin 19. maddesine göre hâkim, şiddet uygulayan için şiddet mağduru ile birlikte oturduğu müşterek konuttan uzaklaştırılması ve konutun korunan kişiye tahsis edilmesine ilişkin karar verilebilir. Burada müşterek konuttan kasıt yalnızca şiddet uygulayan ile şiddet mağdurunun birlikte yaşamlarını sürdürdükleri evden ibaret olmayıp, konutun kira olup olmadığına bakılmaksızın, tarafların belirli dönemlerde belirli amaçlar için kullandıkları yazlık ev, dağ evi ile bağ evi gibi konutlar da müşterek konut sayılmaktadır⁹⁹. Kanunda bahsedilen “*bulunduğu yer*” ifadesinden anlaşılması gereken şiddet uygulayan ile şiddet mağdurunun halen birlikte bulunduğu ailelerinin evleri, arkadaşlarının evleri, yurt, pansiyon, otel vb. yerler olup, müşterek konut dışındaki birlikte kalınan mekanlar ifade edilmektedir¹⁰⁰. Hâkim tarafından verilen tedbirle şiddet uygulayan uzaklaştırılsa bile şiddet mağdurunun ekonomik olarak zor durumda kalmasının engellenmesi için konutun kira, elektrik, su, telefon ve diğer giderlerinin şiddet uygulayan tarafından karşılanmasına hükmedilebilir. Yine koruma kararı süresince şiddet uygulayan tarafından aile konutuna ait kira sözleşmesinin feshedilmemesi gibi uygun görülecek diğer tedbirlere de hükmedilebilir.

c. Şiddet uygulayanın korunan kişilere ve bu kişilerin buldukları konuta, okula ve işyerine yaklaşmaması

⁹⁹ Aslan Düzgün, s. 33-34; Kandemir, s. 100; Günay, s. 665 vd.

¹⁰⁰ Günay, 665; Gökçalp, s. 139-140.

6284 sayılı Kanun doğrultusunda Uygulama Yönetmeliği'nin 20. maddesinde hâkimin, şiddet uygulayan kişinin şiddete uğrayan ya da uğrama tehlikesi bulunanın, konutuna, okuluna, işyerine ve korunan kişinin bulunabileceği diğer yerlere yaklaşmamasına ilişkin önleyici tedbir kararı verebileceği belirtilmiştir. Şiddet uygulayanın yaklaşmaması gereken konutun aile konutu olması şart değildir. Evli olmaksızın birlikte yaşayanların paylaştığı konut, geçici süre ile kalınan konut vb. yerler bu tedbir kapsamındadır¹⁰¹. Yine mağdurun iş yerinde şiddet uygulayan tarafından rencide edilmesi halinde de bu tedbir uygulanabilir¹⁰². Özellikle fiziksel şiddetin yaşandığı durumlarda şiddet uygulayanın şiddet mağdurlarından uzaklaştırmak şiddetin önlenmesinde isabetli olacaktır. Ancak tedbire hükmedilmesi tek başına yeterli olmadığından burada kolluk personeline önemli bir görev düşmektedir. Kolluk tedbire uyulup uyulmadığını kontrol etmekle sorumludur. Bu sorumluluğun yerine getirilmesi için elektronik kelepçe ya da elektronik destek buton sistemi gibi sistemler ile yaklaşmama kararı verilen şiddet uygulayanın korunan kişiye yaklaşım yaklaşmadığını takip etmelidir¹⁰³.

d. Çocuklarla kişisel ilişki kurulmasının sınırlandırılması

¹⁰¹ Bölükbaşı, s. 146.

¹⁰² Bıçkın, İnci, 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun'da Düzenlenen Geçici Hukuksal Koruma Önlemleri, İstanbul Barosu Dergisi, 80(4), 2006, s. 1455.

¹⁰³ Tuna, s. 79.

Uygulama Yönetmeliği'nin 21. maddesinde ise hâkimin çocuklarla kişisel ilişki kurulmasının sınırlandırılmasına yönelik tedbir uygulayabileceği düzenlenmiştir. Bu tedbire göre hâkim tarafından daha önce çocukla kişisel ilişki kurulmasına yönelik karar verilmişse, şiddet ya da şiddet tehlikesi üzerine ilişki kurulmasının refakatçi eşliğinde yapılmasına ya da durumun özellikleri gerektiriyorsa sınırlandırılmasına veya tümüyle kaldırılmasına karar verilebilir. Tedbire hükmedilmesi için şiddet görenin çocuk olması gerekmez. Velayet hakkı sahibine yönelik bir şiddet durumu varsa, çocuğa yönelik bir şiddet eylemi olmasa da bu tedbire hükmedilerek velayet hakkı sahibinin şiddetten korunması istenilmiştir¹⁰⁴.

Aile içi şiddetin görüldüğü durumlarda özellikle ana ve babanın birbirlerinden intikam almak için çocukları kullandıkları, birbirlerinden kaçırmaya çalıştıkları ya da sair şekillerde çocukları olumsuz etkiledikleri çok sık görülen bir durum olup, bunun yaşanmaması adına kanunda böyle bir tedbire yer verilmesinin son derece önemli ve isabetli olduğu düşüncesindeyiz. Ancak hâkim tarafından bu tedbire karar verilmesi için hakkaniyetli ve adilane bir yorum yapılmalı, haksız yere ana ya da babanın çocuğunu görme hakkı elinden alınmamalıdır.

e. Şiddet uygulayanın korunan kişinin yakınlarına, tanıklarına ve çocuklarına yaklaşmaması

Uygulama Yönetmeliği m. 22'de belirtilen tedbirde ise şiddet uygulayanın, şiddete uğramamış olsalar bile korunan kişinin

---

¹⁰⁴ Akçaal, s. 210.

yakınlarına, şiddetin tanıklarına ve kişisel ilişki kurulması halleri saklı olmak üzere çocuklarına yaklaşmamasına yönelik karar verilebileceği düzenlenmiştir. Şiddete tanıklık eden ya da şiddeti ihbar eden ancak söz konusu olayın tarafı olmayan komşular, akrabalar, kamu görevlileri ve diğer kişiler ile şiddet mağduruna yardım edenler de şiddet tehdidi altında olabilir¹⁰⁵. Bu nedenle önleyici tedbirlerin henüz şiddet oluşmadan, şiddetin önlenmesi amacıyla da verilebiliyor olmasının bir sonucu olarak, “*şiddete uğramamış olsalar bile*” yakınların, tanıkların koruma altına alınması sağlanmıştır¹⁰⁶.

f. Korunan kişinin eşyasına zarar vermeme

Hâkim tarafından uygulanabilecek diğer bir önleyici tedbir Uygulama Yönetmeliği'nin 23. maddesi düzenlemesidir. Hâkim tarafından şiddet uygulayan için korunan kişinin ev eşyaları ile şahsi eşyalarına zarar vermemesine ilişkin önleyici tedbir kararı verilebilmektedir. 6284 sayılı Kanun korunan kişilerin vücut bütünlüğü ile bedensel ve ruhsal sağlıklarının yanı sıra mal varlığı değerini korumayı da amaçlamıştır¹⁰⁷. Bu kapsamda örneğin şiddet uygulayan kişi mağdurun rızası olmaksızın eşyalarını alıyorsa, bozuyor ya da yok ediyorsa veya sair şekillerle zarar veriyorsa, hâkim tarafından korunan kişinin ev eşyalarına veya şahsi eşyalarına zarar verilmemesine yönelik tedbire hükmedilebilir¹⁰⁸. Şiddet uygulayana ait olmakla birlikte aile

¹⁰⁵ Bölükbaşı, s. 148.

¹⁰⁶ Kandemir, s. 102.

¹⁰⁷ Gökalp, s. 143; Tuna, s. 83; Bölükbaşı, s. 148.

¹⁰⁸ Tuna, s. 83-84.

bireyleri tarafından kullanılmakta olan eşyalar açısından da bu tedbire hükmedilerek eşyanın zarar görmesi önlenir¹⁰⁹.

g. Korunan kişiyi iletişim araçlarıyla rahatsız etmeme

Uygulama Yönetmeliği'nin 24. maddesi şiddet mağdurlarının korunması amacıyla hâkimin, şiddet uygulayanın işitsel, görsel ya da yazılı olarak, internet yoluyla veya benzer iletişim araçlarla şiddet mağduru rahatsız etmemesine karar verebileceğini belirtmiştir. Bu kapsamda şiddet uygulayan tarafından şiddet mağduru telefonla, faksla, mesajla, telgrafla, e-posta yoluyla, mektupla, televizyonla vb. iletişim araçlarıyla rahatsız edilmesi, bu yolla korunan kişiye hakaret ya da tehdit edilmesi gibi davranışların varlığı halinde hâkim söz konusu tedbir kararını verilebilir¹¹⁰. Bu tedbir uygulanırken dikkat edilmesi gereken husus şiddet uygulayanın mağduru rahatsız etmemesini sağlamaktır. Ancak uygulamada çoğu zaman tedbir kararı sair yollarla rahatsız edilmemesi şeklinde değil, hiçbir surette iletişim kurulmaması şeklinde verilmektedir¹¹¹. Bir görüşe göre bu durum örneğin iyi niyetle barışmak isteyen ve ailesini bir arada tutmaya çalışan şiddet uygulayana engel olmakta ve aile birliğinin kurulamamasına neden olmaktadır¹¹². Ancak bizce önemli olan aile birliğinin sağlanması değil, şiddetin önlenmesi veya engellenmesi ile şiddet mağdurlarının korunması

---

¹⁰⁹ Erdem, Mehmet, Aile İçi Şiddet ve 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, (73), 2007, s. 63.

¹¹⁰ Kandemir, s. 103; Bölükbaşı, s. 151.

¹¹¹ Kandemir, s. 103.

¹¹² Kandemir, s. 103.

olduğundan öncelikle somut olaya göre şiddet ne şekilde önlenebiliyorsa önlenmeli, aile birliğinin yeniden sağlanması sonrasında düşünülmelidir. Aksi halde verilen tedbirlerle sağlanmak istenen fayda gerçekleşemeyecektir. Bu kapsamda hâkim şiddet uygulayanın davranışlarının şiddet mağdurunu rahatsız edebilecek nitelikte olup olmadığını tespit etmeli, normal iletişimi aşan ve mağduru rahatsız eden bir davranışın varlığı halinde şiddet uygulayan iletişim araçları vasıtasıyla şiddet mağdurunu rahatsız etmemesi konusunda uyarılmalı, hâkim tarafından bu yönde tedbir uygulanmasına karar vermelidir.

h. Şiddet uygulayanın kanunen izin verilen silahlarını kolluğa teslimi

6284 sayılı Kanun'un 5/1-g maddesinde şiddet uygulayana ait bulundurulması veya taşınmasına kanunen izin verilmiş silahların kolluğa teslim edilmesine yönelik önleyici tedbir kararı verilebileceği düzenlenmiştir. Bu kapsamda silah teslimi bir zorunlu değil tedbire emanete alınmaktan ibarettir ve silah ruhsatının iptaline neden olmaz¹¹³.

Silahların kolluğa teslimine ilişkin tedbire örneğin daha önceden şiddet mağdurunun silahla yaralanmış olması ya da silahla tehdit ediliyor olması gibi durumların varlığı halinde başvurulabilir¹¹⁴. Bizce daha önceden böyle bir fiil olmasa bile silahın öldürücü gücü ve

¹¹³ Günay, s. 668; Gökalp, s. 145-146 vd.

¹¹⁴ Bölükbaşı, s. 151-152.

tehlikesi göz önünde tutularak, şiddetin önlenmesi amacıyla hâkim tarafından somut olayda gerek duyulursa bu tedbire hükmedilmelidir. Ayrıca şiddet uygulayanın silaha kolay ulaşabilmesi hali suç işlemeyi kolaylaştırdığından ve silahın varlığı şiddet mağduru açısından doğrudan bir tedirginlik kaynağı olduğundan hâkim tarafından bu tedbire hükmedilirse tedbir derhal uygulanmalı ve silahın teslimi için şiddet uygulayana süre tanınmamalıdır¹¹⁵.

i. Şiddet uygulayanın kanunen izin verilen silahlarını kolluğa teslimi

6284 sayılı Kanun'un 5/1-ğ maddesi gereğince, şiddet uygulayan kamu görevi nedeni ile zorunlu olarak silah taşıyan biri ise hâkim tarafından verilecek tedbirle görevi nedeni ile zimmetinde bulunan silahı kuruma teslim etmelidir. Silahı teslim alan kurum amiri, karar süresinin sonuna karar ya da tedbirin kaldırıldığına veya değiştirildiğine dair yeni bir karar verilinceye kadar kararı uygulamaya devam etmeli ve silahı şiddet uygulayana vermemelidir. Hâkim tarafından bu tedbire hükmedilirken özellikle şiddet mağdurunun silahla tehdit edilip edilmediği veya silahın şiddet tehlikesi oluşturup oluşturmadığı incelenmelidir. Nitekim örneğin terör bölgesinde görev yapan asker ya da polislerin görevleri nedeniyle taşıdıkları silah kendileri için hayati önem arz etmekte olup, hâkim tarafından yok yere silahın teslimine karar verilmesi halinde bu kişiler açısından telafisi

---

¹¹⁵ Karınca, Eray, Sorularla Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet, 1. Baskı, Ankara 2020, s. 68.

mümkün olmayan neticeler doğacaktır¹¹⁶. Hâkimin şiddet uygulayanın ifa ettiği görevi ve şiddet ihtimalini somut bulgularla iyi analiz ederek bu tedbire hükmetmesinin isabetli olacağı kanısındayız.

j. Alkol veya uyuşturucu ya da uyarıcı madde kullanmama ve bağımlılık halinde muayene ve tedavi

Ayırt etme gücünü etkileyen veya bağımlılığa neden olan alkol ve uyarıcı maddelerin etkisi halinde kişilerin iradeleri de etkileneceğinden suç işleme ve şiddete başvurma ihtimalleri artmaktadır¹¹⁷. Kanun koyucu idareyi etkileyen bu maddelerin olumsuz sonuçlarının bilinci ile şiddet uygulayan hakkında, korunan kişilerin buldukları yerlerde alkol, uyuşturucu madde ya da uyarıcı madde kullanılmamasına, bu maddelerin etkisinde iken korunan kişiler ile bu kişilerin buldukları yerlere yaklaşmamasına dair karar verilebileceğini düzenlemiş, hatta şiddet uygulayanın bağımlı olması halinde muayene ve tedavisinin sağlanacağını, gerekirse hastaneye yatırılacağını belirtmiştir (6284 Sayılı Kanun m. 5/1-h).

Şiddet uygulayan bağımlılık düzeyinde olmaksızın ve kimseyi rahatsız etmeksizin alkol veya uyuşturucu ya da uyarıcı madde kullanıyor ise bu halde söz konusu tedbire hükmedilmemesi gerekmektedir¹¹⁸. Ayrıca tedbir kararında hâkim tarafından alkol

¹¹⁶ Kandemir, s. 105.

¹¹⁷ Bölükbaşı, s. 154.

¹¹⁸ Bölükbaşı, s. 154.

kullanılmaması gereken yer belirtilmeli ve bu yer dışında şiddet uygulayanın alkol kullanmasına karıştırılmamalıdır¹¹⁹.

k. Şiddet uygulayanın muayene veya tedavi için sağlık kuruluşuna başvurması ve tedavisinin sağlanması

Uygulama Yönetmeliği m. 28’de düzenlenen bu tedbir kapsamında hâkim, şiddet uygulayanın şiddet eğilimine yol açan davranışlarının varlığı halinde, bu davranışların önlenmesi amacıyla muayene veya tedavi için sağlık kuruluşuna başvurmasına ve gerekli görülürse muayene ve tedavisine karar verebilir. Şiddet uygulayanın şiddete eğilimi nörolojik bozukluklardan, ruhsal ve psikolojik bozukluklardan ya da genetik faktörlerden kaynaklanabileceği gibi cinsiyetçi roller nedeniyle toplumsal yaşamda öğrenmiş olduğu bir davranıştan da kaynaklanabilir¹²⁰. Sorun neden kaynaklanırsa kaynaklansın sebebinin bulunması ve çözüme kavuşturulması ile kanunun amacı yerine getirileceğinden ve aile içi şiddet kesin olarak sonlandırılacağından oldukça önemli ve gerekli bir tedbirdir.

2. Kolluk Amiri Tarafından Verilebilecek Koruyucu ve Önleyici Tedbir Kararları

Toplumun huzur ve refah ortamında barış içerisinde yaşayabilmesi, bireylerin temel hak ve hürriyetlerinin korunup,

---

¹¹⁹ Gökçalp, s. 148.

¹²⁰ Bölükbaşı, s. 156.

sağlanabilmesi için belirli bir düzen ve disipline ihtiyaç duyulmakta olup, bu düzeni sağlama görevi de devlete aittir¹²¹. Devletler tarafından kaos ortamı engellenerek, bireylerin huzur içerisinde yaşamasının sağlanması görevi de kolluk kuvvetlerince yerine getirilmektedir. 6284 sayılı Kanun'da şiddet mağdurlarına yönelik koruyucu ve önleyici tedbir verme konusunda istisnai hallerde kolluk amirine yetki verilmiş, kolluk personeline ise tedbirlerin uygulanması, şiddetin önlenmesi, şiddete müdahale edilmesi ya da şiddet failinin yakalanması gibi birtakım görevler verilmiştir.

Kolluk amiri 6284 sayılı Kanun'da sayılan ve hâkim ya da mülki amir tarafından verilebilen önleyici ve koruyucu tedbirlerden bir kısmına hükmedebilmektedir. Öncelikle mülki amir tarafından verilebilecek bazı koruyucu tedbirler kolluk amiri tarafından da verilmektedir. Bu kararın verilebilmesi için şu iki şartın varlığı gerekmektedir: İlk olarak kolluk amirinin herhangi bir koruyucu tedbir kararı verebilmesi için gecikmesinde sakınca bulunan bir halin varlığı gereklidir¹²². Gecikmesinde sakınca bulunan hal kolluk amirince somut olay kapsamında yapılacak bir değerlendirme ile tespit edilmelidir¹²³. Bu kapsamda örneğin kolluk amiri kendisine yapılan başvuru ya da ihbar üzerine mülki amire ulaşamazsa ya da mesai saatinin bitmesi, hafta sonu, resmi tatil gibi nedenlerle mahkemeye veya mülki amire ulaşmak mümkün değilse ve somut olaya müdahalede bulunulması

¹²¹ Bölükbaşı, s. 131.

¹²² Bölükbaşı, s. 131-132.

¹²³ Akçaal, s. 208.

gerekiyorsa gecikmesinde sakınca bulunan halin varlığından bahsedilebilecek ve kolluk amirince tedbir uygulanabilecektir¹²⁴. İkinci şart ise bu tedbirin türüne ilişkindir. Kolluk amiri yalnızca şiddet mağduru kadın ve çocukları için barınma yeri sağlanması ve geçici koruma altına alınması tedbirine hükmedebilmektedir.

Kolluk amiri tarafından gecikmesinde sakınca bulunan hallerde verilen koruyucu tedbir kararlarına ilişkin evrak, en geç kararın alındığı tarihi takip eden ilk işgünü içerisinde mülki amirin onayına sunulmalıdır. Bu süre içerisinde mülki amirin onayına sunulmayan, ya da süresinde onaya sunulmakla birlikte mülki amir tarafından kırksekiz saat içerisinde onaylanmayan tedbirler kendiliğinden ortadan kalkmaktadır (6284 sayılı Kanun m.3/2-Uygulama Yönetmeliği m. 29/1).

Kolluk amirine tanınan bir diğer yetki de hâkim tarafından verilebilecek bazı önleyici tedbir kararlarına hükmedebilmesidir. 6284 sayılı Kanun'un 5/2 maddesinde gecikmesinde sakınca bulunan halin varlığında kolluk amirince, şiddet uygulayanın şiddet mağdurlarına karşı şiddet tehdidi, hakaret içerikli, küçük düşürücü ya da aşağılayıcı sözler sarf etmemesi ve bu gibi davranışlarda bulunulmaması, bulunduğu yerden ya da müşterek konuttan derhal uzaklaştırılmasıyla müşterek konutun şiddet mağduruna tahsisi, kanun kapsamında korunan kişiler ile bu kişilerin konutuna, okuluna ve işyerine yaklaşmaması ile çocukla kişisel ilişki kurulmasına ilişkin haller saklı

---

¹²⁴ Akçaal, s. 209.

kalmak üzere, şiddete uğramamış olsalar dahi gerekli hallerde korunan kişinin yakınlarına, tanıklarına ve çocuklarına yaklaşmaması tedbirlerine hükmedilebilmektedir.

Mülki amire tanınan tedbirlerin verilmesi halinde olduğu gibi bu tedbirlerin verilmesi halinde de tedbir kararlarına ilişkin evrak, en geç kararın alındığı tarihi takip eden ilk işgünü içerisinde hâkimin onayına sunulmalıdır. Bu süre içerisinde hâkimin onayına sunulmayan, ya da süresinde onaya sunulmakla birlikte hâkim tarafından yirmidört saat içerisinde onaylanmayan tedbirler kendiliğinden ortadan kalkmaktadır (6284 sayılı Kanun m. 5/2- Uygulama Yönetmeliği m. 29/2).

İstisnai hallerde kolluk amirine tanınan tedbir kararı verebilme yetkisinin asıl amacı şiddetin yaşanması ve sonuçları açısından telafisi mümkün olmayan ya da güç olan zararların engellenmesidir¹²⁵. Kolluğa verilen bu yetki son derece yerinde olsa da kararın belirli süre içerisinde onaylanmaması durumunda kendiliğinden ortadan kalkması bazen sağlanması istenilen amaçla bağdaşmamaktadır.

VII. 6284 SAYILI KANUN KAPSAMINDA VERİLEN TEDBİRLERİN UYGULANMASI

6284 sayılı Kanun'un 7. maddesinde şiddet veya şiddete uğrama tehlikesinin varlığı halinde herkesin bu durumu resmi makam veya mercilere ihbar edebileceği, ihbarı alan kamu görevlilerinin ise bu durumu ilgili yerlere bildireceği ifade edilmiştir. Şiddet veya şiddete

¹²⁵ Bölükbaşı, s. 133.

uğrama tehlikesinin varlığı halinde herkesin ihtiyari olarak ihbar edebilme hakkı varken, kamu görevlisi için bu durum bir zorunluluktur¹²⁶. 6284 sayılı Kanun'un 8/2 maddesinde tedbir kararlarının ilk defasında en çok altı ay için verilebileceği belirtilmiştir. Ancak somut olayda altı aylık sürenin de yetersiz kalacağı ve şiddet veya şiddet tehlikesinin devam edeceği anlaşılıyorsa, resen ya da korunan kişinin talebi ile veya Bakanlık ve kolluk görevlilerinin talebi ile tedbirin aynı şekilde devamına, süresinin ya da şeklinin değiştirilerek devamına veya duruma göre tedbirin tamamen kaldırılmasına karar verilebilir.

6284 sayılı Kanun'un 8/3 maddesine göre hâkim, kolluk amiri ve mülki amir tarafından verilebilecek koruyucu tedbir kararları için şiddetin uygulandığına ve uygulanma ihtimalinin bulunduğuyla ilişkin delil ve belge ibrazına gerek yoktur¹²⁷. Bu durumun masumiyet karinesini ihlal edebileceği ileri sürülebilse de şiddet mağdurlarının korunmasının önemi ve aciliyeti açısından geri dönüşü olmayan mağduriyetlere sebebiyet verilmemesi adına soyut bir beyanla dahi koruyucu tedbirlerin uygulanması isabetli olacaktır¹²⁸.

Kanunun ilgili maddesinde yalnızca koruyucu tedbirler açısından delil ve belge aranmayacağı düzenlenmiş olup, önleyici tedbirlere ilişkin herhangi bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Daha önce de ifade ettiğimiz gibi önleyici tedbirlerle şiddet uygulayanın hak

---

¹²⁶ Kandemir, s. 106.

¹²⁷ Gökalp, s. 170; Günay, s. 674.

¹²⁸ Bölükbaşı, s. 174.

ve özgürlüklerine doğrudan müdahale edilmektedir. Bu kapsamda şiddet uygulayan açısından hak ihlaline neden olunmaması adına kesin delil aranmasa bile, en azından şiddetin ya da şiddet tehlikesinin varlığına ilişkin iz ve emarelerin varlığı aranmalı, somut olayda gerek görülürse önleyici tedbire hükmedilmelidir¹²⁹.

6284 sayılı Kanun'un 8/4 maddesinde tedbir kararlarının korunan kişi ile şiddet uygulayana tefhim veya tebliğ edileceği belirtilmiştir. Tedbir kararının ilgili kişilere tefhim ya da tebliğ edilememesi kararın uygulanmasına engel oluşturmamaktadır. Verilen tedbir kararlarına karşı tefhim veya tebliğden itibaren iki hafta içerisinde ilgililerce aile mahkemesine, aile mahkemesi olmayan yerlerde ilgili asliye hukuk mahkemesine itiraz edilebilir. Yapılan itiraz kural olarak mahkemece duruşma yapılmaksızın incelenir ve bir hafta içerisinde itiraz hakkında kesin olarak karar verilir.

Şiddetin tekrarlanma ihtimali, şiddet tehlikesinin ve şiddetin boyutu gibi nedenlerle korunan kişilerin telafisi mümkün olmayacak şekilde mağduriyet yaşayabileceği durumlarda gerek duyulması halinde mağdurun talebi ile ya da resen ilgili mercilerce tedbir kararıyla beraber korunan kişi ve diğer aile bireylerinin kimlik bilgilerini, kimliğini ortaya çıkarabilecek bilgileri ve adresiyle korumanın sağlanması için gerekli diğer bilgileri her türlü resmi kayıta gizli tutulabilir, bu kişilere

---

¹²⁹ Gökalp, s. 170.

yapılacak tebligatlara ilişkin farklı bir adres tespit edilebilir (6284 sayılı Kanun m. 8/6).

6284 sayılı Kanun'un 13. maddesinde hakkında önleyici tedbir kararı verilen şiddet uygulayanın, bu karara aykırı olarak hareket etmesi durumunda, işlediği fiil suç oluştursa dahi ihlal edilen tedbirin niteliği ve ihlalin ağırlığına göre hâkim tarafından üç günden on güne karar zorlama hapsine tabi tutulabileceği belirtilmiştir. Tedbir kararlarının gereğine aykırılık tekrarlanırsa, her tekrarda tedbirin niteliği ve ihlalin ağırlığına göre zorlama hapsinin süresi onbeş günden otuz güne kadardır. Zorlama hapsinin süresi toplamda altı ayı geçemez. Şiddet uygulayan hakkında verilen zorlama hapsi Cumhuriyet başsavcılığınca yerine getirilir ve Bakanlığın ilgili müdürlüklerine bildirilir.

VIII. SONUÇ

Küresel salgın haline gelen aile içi şiddet ya da kadına yönelik şiddet genç, yaşlı, evli, bekar çalışan ya da çalışmayan herkesi etkilemektedir. Aile içi şiddet eş, çocuk, anne, baba, kardeş ve bunlarla birlikte diğer yakın akrabaları da kapsayacak şekilde aile bireylerinin, aile içerisinde birbirlerine yönelik olarak fiziksel, psikolojik, cinsel, ekonomik ve sosyal haklarını ihlal etme amacıyla gerçekleştirdikleri her türlü haksız davranışı ve bu davranış neticesinde şiddet mağduru nezdinde ortaya çıkan bedensel ve ruhsal neticeleri kapsamaktadır. Kadına yönelik şiddet ise kamusal veya özel yaşamda meydana gelebilen, kadınlara cinsel, fiziksel veya psikolojik olarak acı ya da

ıstırap veren/verebilecek olan cinsiyete dayalı bir eylem uygulama ya da bu tür eylemlerle tehdit etme, zorlama veya keyfi olarak özgürlükten yoksun bırakma olarak tanımlanabilir.

Tarihsel olarak neredeyse 18. yüzyılın sonuna kadar kadınlara toplumsal hayatta yer verilmemiş yalnızca eş ve anne rolünü üstlenmesi sağlanmış, kadının eşine ve evine ait olduğu düşüncesi hâkim olmuştur. Fransız devriminin sonunda yayınlanan bildirmede kadın haklarına ilişkin bir hüküm konulmaması kadınların kendi haklarını savunması konusunda örgütlenmesine vesile olmuş ve böylelikle uluslararası alanda kadının insan hakları bilinçlenmesi başlamıştır. Uluslararası alanda düzenlenen ve ülkemizin de üye olduğu sözleşmeler taraf devletlere olduğu gibi ülkemizde bazı sorumluluklar yüklemiş, bu sorumlulukların gerçekleştirilmesi için iç hukukumuzda çeşitli düzenlemelere gidilmiştir. Bu kapsamda 6284 sayılı Kanun kabul edilmiştir. Kanunun 2. maddesinde şiddet, ev içi şiddet, kadına yönelik şiddet gibi kavramlar tanımlanmış, kanun kapsamında korunan kişiler ise kadın, çocuk, aile bireyleri ve tek taraflı ısrarlı takip mağdurları olarak belirtilmiştir. Kanunla mülki amir, hâkim ve bazı hallerde kolluğa koruyucu tedbire hükmetme yetkisi verilmiştir. Şiddetle mücadelede en büyük görev kolluk birimine düşmektedir. Bu kapsamda kolluk amirine tanınan tedbir uygulayabilme yetkisi dikkat çekmektedir. Önleyici tedbir kararı verme yetkisi ise yalnızca hâkime verilmiştir. Ancak gecikmesinde sakınca bulunan istisnai hallerde kolluk amirince uygulanabilmektedir. Aile içi şiddet ve kadına yönelik şiddet halen toplumların en büyük yarasıdır. Bu nedenle şiddetin sona

erdirilmesi için mücadeleden vazgeçilmemeli, ısrarlı ve umutlu bir şekilde şiddeti engelleyici, şiddet mağdurlarının yaralarını sarıcı yollar bulunmaya çalışılmalıdır.

KAYNAKÇA

6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanuna İlişkin Uygulama Yönetmeliği, (2013), Resmi Gazete, 28532, 18/01/2013;

Akçaal, Mehmet: Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Güncel Gelişmelerin Değerlendirilmesi, Mevlana Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 1(2), 2013, s. 193-219.

Akkaya Şahin, Gülay: Aile İçi Şiddet Kavramı ve Aile İçi Şiddetin Uluslararası ve Ulusal Hukuki Belgelerdeki Düzenlenmesi, Yüksek lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2010.

Altınay, A. Gül/ Arat, Yeşim: Türkiye’de Kadına Yönelik Şiddet, 2. Baskı, İstanbul 2008.

Anayasa Mahkemesinin 17/07/2019 tarih, 2016/14613 Esas sayılı kararı,

<https://kararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/BB/2016/14613>,

(Erişim Tarihi:

21/12/2022).

Anayasa Mahkemesinin 03/06/2020 tarih, 2016/8300 Esas sayılı kararı,

<https://www.lexpera.com.tr/ictihat/anayasa-mahkemesi/e-2016-8300-t-3-6-2020>

(Erişim Tarihi: 21/12/2022).

Ankara 8. Aile Mahkemesi, 13/05/2009 tarih, 2007/898 E., 2009/605 K.

Aslan Düzgün, Ülgen: Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Amacıyla Hakim ve Kolluk Amiri Tarafından Verilebilecek Koruyucu Tedbir Kararları [Elektronik Sürüm], Polis Akademisi Yayınları, Ankara 2018.

Atan, Sibel/Atan, Murat: Şiddetin Kadın İstihdamında Yarattığı Etkiler, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Özel Sayı, 2017, s. 285-302.

Avcı, Sezer: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetine Genel Bakış, 1. Baskı, İstanbul 2019.

Balkan, Ali: Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesinde Uygulanabilecek İdari Koruma Tedbirleri, Journal of Academic Value Studies, 3(14), 2017, s. 183-191.

Başar, Fatma/ Demirci, Nurdan: Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği ve Şiddet, Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi, 2(1), 2015, s. 41-52.

Biçkin, İnci: 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun'da Düzenlenen Geçici Hukuksal Koruma Önlemleri, İstanbul Barosu Dergisi, 80(4), 2006, s. 1449-1460.

Bölükbaşı, Özge: 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Kapsamında Kadının ve Aile Bireylerinin Korunması, Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan, 2014.

Börü, Levent: Kadına Karşı Şiddette Arbuluculuk Kurumuna İlişkin Bazı Değerlendirmeler, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Özel Sayı, 2017, s. 173-198.

Ceylan, Ebru: Türk Hukukunda Aile İçi Şiddet ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesiyle İlgili Yeni Düzenlemeler, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2013(109), 2013, s. 13-54.

Çağlar Gürgey, F. İrem/ Yücel Dericiler, Özge: Uluslararası İnsan Hakları Hukukunda Özen Yükümlülüğünün Dönüşümünün Bir Örneği Olarak CEDAW Komitesininin 35 Sayılı Tavsiye Kararı', Ankara Barosu Dergisi, 1(1), 2019, s. 231-266.

Çocuk Koruma Kanunu, (2005), Resmi Gazete 25876, 15/07/2005.

Deleş, Bayram/ Kaytez, Nazan: Çocuk Gelişimci Adaylarının Aile İçi Şiddet ve Çocuk Haklarına İlişkin Farkındalık Düzeylerinin İncelenmesi, Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10(26), 2021, s. 325-347.

Doğan, Recep: Kadının Şiddete Karşı Korunmasında Devletin Özen Yükümlülüğü ve Uluslararası Standartlar, Ankara Barosu Dergisi, 1(2), 2016, s. 90-121.

Düğmeci, Fatih/ Gürsel, Esin: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesi Hususunda Devletin Yükümlülükleri ve Sorumlulukları, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 21(2), 2019, s. 843-873.

Dündar Sezer, Tijen: İnsan Hakları Hukuku Açısından Kadınlara Yönelik Şiddet, 1. Baskı, Ankara 2019.

Ercoskun Şenol, H. Kübra: Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun Üzerine Bir İnceleme, Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, (13), 2019, s. 423-459.

Erdal, Meryem: Kadınlara Yönelik Devlet Kaynaklı Cinsel Şiddet, Ankara Barosu Hukuk Kurultayı 2006: Feminizm ve Hukuk- Hayat, Adalet ve Kadın- Kadın ve Hukuk, Ankara Barosu Yayınları, Ankara 2006.

Erdem, Mehmet: Aile İçi Şiddet ve 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 73, 2007, s. 46-77.

Gökalp, Özge Tuçe: Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunda Kadın ve Şiddet, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2014.

Gün Dağdemir, Müge: Avrupa Birliği Sürecinde Türk Kolluk Mevzuatı ve Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet İle Mücadele, Yüksek lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2014.

Günay, Mehmet: 6284 sayılı Kanuna Göre Koruyucu ve Önleyici Tedbirler, Türkiye Adalet Akademisi Dergisi, 3(10), 2012, s. 647-686.

Gürhan, Okay: Tarihsel Süreç İçerisinde ve Günümüzde Kadına Yönelik Şiddet, Yüksek lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2015.

İçli, T. Güneşen: Aile İçi Şiddet Ankara-İstanbul ve İzmir Örneği, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 11 (1-2), 1994, s. 7-20.

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Metodoloji ve Sosyoloji Araştırmaları Merkezi, İstanbul, Sosyoloji Konferansları, 2016.

Kadın Destek Uygulaması (KADES), (t.y.), <https://www.icisleri.gov.tr/kadin-destek-uygulamasi-kades.>, (Erişim Tarihi: 15/06/2021)

Kandemir, Süleyman: Aile İçi Şiddet ve Kişiyi Aile İçi Şiddetten Koruyan Hukuki İmkânlar- İstanbul Sözleşmesi, 1. Baskı, Ankara 2020.

Karınca, Eray: Sorularla Kadın Yönelik Aile İçi Şiddet, 1. Baskı, Ankara 2010.

Kırbaş Canikoğlu, Seher: Kadınlara Yönelik Şiddetin ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesine Dair Ulusal ve Uluslararası Mevzuat, Ankara Barosu Dergisi, 2015(3), 2015, s.356-378.

- Küpeli, Ceren: Şiddet Mağduru Kadınların Unutulma Hakkı, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 22(1), 2016.
- Lefkur, Hilal: Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2019.
- Öktem Songu, Sezgin/ Şahin Emir, Asiye: 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un Çalışma İlişkilerine Etkisi, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 26(2), 2020, s. 1157-1178.
- Özçoban, A. Dilem: Kadına Yönelik Şiddet Olaylarının Önlenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2018.
- Özkan, Gizem: Kadına Yönelik Şiddet-Aile İçi Şiddet ve Konuya İlişkin Uluslararası Metinler Üzerine Bir İnceleme, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, 7(1), 2017, s. 536-564.
- Öztürk, Necla: Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun Getirdiği Bazı Yenilikler ve Öneriler, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 8(1), 2017, s. 1-32.
- Pervizat, Leyla: Namus Cinayetlerinin Kavramsal Tartışması, Ankara Barosu Hukuk Kurultayı 2006: Feminizm ve Hukuk- Hayat, Adalet ve Kadın- Kadın ve Hukuk, Ankara, 2006.

Polat, Oğuz: Şiddet, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, 22 (1), 2016, s. 15-34.

Sargın, Ayşe: Kamu Kurumları ve Sivil Toplum Örgütleri İçin Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele ve Şiddete Uğrayan Kadınlara Destek Mekanizmaları, https://www.gapcatom.org/wp-content/uploads/2014/09/siddet_kitapcik.pdf, (Erişim Tarihi: 15/06/2021).

Sarı, Kibar Seyhun: Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve Aile Mahkemeleri Bağlamında Kadına Yönelik Şiddet, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2010.

Sezgin, Handan/ Alkan, Nevzat: Kadın Sığınma Evleri, İstanbul Barosu Dergisi, 83(2), 2009, 733-750.

T.C. İçişleri Bakanlığı İç Güvenlik Stratejileri Genel Müdürlüğü: Aile İçi Şiddet ve Kadın Cinayetlerinin önlenmesinde Kolluğun Önemi ve Rolü, 1. Baskı, Ankara 2020, s. 16.

Tanık Koruma Kanunu, (2007), Resmi Gazete, 26747, 27/12/2007.

Tuna, Oğuzhan: Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunun Kapsamı ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar, Yüksek lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2021.

Türk Dil Kurumu, Güncel Türkçe Sözlük, 2021, <https://sozluk.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 03/02/2021)

Türk Medeni Kanunu, (2001), Resmi Gazete, 24607, 22/11/2001.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu,
Kadına ve Aile Bireylerine Yönelik Şiddet İnceleme Raporu:
[https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/docs/
2012/raporlar/29_05_2012.pdf](https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/docs/2012/raporlar/29_05_2012.pdf), (Erişim Tarihi: 13/09/2021).

Uyumaz, Alper/ Akdağ, İdris: Türk Özel Hukukunda Şiddet ve Israrlı
Takip Kavramı ile Takip Mağdurunun Korunması, Dokuz Eylül
Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 19(2), 2015, s. 45-94.

Yağcıoğlu, A. Haydar: 6284 Sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı
Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ve Uygulamada Karşılaşılan
Sorunlar, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,
19(Özel Sayı), 2017.